

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA MINDENKINEK

„Ha Krisztus százszor is születne Betlehemben,
Elvesznél, hogyha nem jönne el a szívedben”
(A. Silesius)

A Biblia ételei – HAL

Isten dicsősége az orvos szemével

DR. VICZIÁN MIKLÓS

NÓÉ, DÁNIEL ÉS JÓB IGAZSÁGA: JÉZUS

„...és ott volna Nóé, Dániel és Jób: életemre mondom – így szól az én Uram, az ÚR –, sem a fiukat, sem a lányukat nem menthetnék meg; csak magukat menthetnék meg az igazságukkal” (Ez 14,20)

Először bele kell helyezkednünk abba a történelmi korba, amikor Ezékiel Istennek ezeket az ítéletes Igéit kijelentette. Izráel, az északi 10 törzs már egy bő évszázada szétszóródott az asszír fogságban. Júdát pedig éppen ezekben az években viszik el a babiloni fogságba. A nép vezetőit és az iparosokat már elhurcolták, és a Kebar folyó vidékén telepítették le, de még a köznép otthon maradt. A teljes pusztulás még nem következett be.

Mi volt az ítélet oka? Az Istennel szembeni hűtlenség: „Ha egy ország vétkezik ellenem, hűtlenséget követ el...” (Ez 14,13). Egy ország! Ó bárcsak meg tudnánk menteni országunkat, népünket, amelyet szeretünk! De Isten azt üzeni Ezékiel által nekünk is, hogy csak saját életedet tudod megmenteni! Még egy bárkaépítő Noé, vagy gyermekeiért is áldozatot bemutató Jób sem képes – nem, hogy népét –, de gyermekeit sem megmenteni.

Megmenteni...
de mitől?

- A haláltól? Hiszen végül is meghalt Noé is, Jób is, Dániel is, és a mi földi életünk is egyszer véget ér.
- A szenvedéstől? Jóbnak kijárt bőven abból is, s mi is szembesülhetünk bármikor vele.
- A fenyegető veszedelmektől? Dániel élete tele volt veszedelemmel egészen az oroslánok barlangjáig, s ki az közülünk, akit nem fenyegetett még valamilyen veszedelem?

Valami olyantól menekültek meg, amitől az igazságuk mentet meg őket: **Isten igazságos ítéletétől menekültek meg.**

De milyen igazságuk lehetett ezeknek az embereknek, akiket valóban az üdvtörténet nagyjai közé számlálunk, hiszen rájuk is csak érvényes volt, mint ahogy Jósua főpapra, amikor Isten ítélőszéke előtt állt szennyes ruhában, és a Sátán vádolta (Zak 3,1), hogy „minden igazságunk olyan, mint a szennyes ruha” (Ézs 64,5)?

Van olyan igazságunk, lehet egyáltalán nekünk olyan igazságunk, amely megment minket az ítélet napján?

Hadd hirdessem, hogy van! „Az ő munkája az, hogy ti Krisztus Jézusban vagytok. Őt tette nekünk Isten bölcsességgé, igazsággá, megszentelődéssé és megváltássá, hogy amint meg van írva: Aki dicsekszik, az Úrral dicsekedjék” (1Kor 1,30-31).

Jósua főpapnak – de Noének, Dánielnek és Jóbnak – sem volt más igazsága, minthogy „Nézd! Elvettem a bűnödöt, és díszes ruhába öltöztetlek téged” (Zak 3,4). Abba a díszes ruhába, amibe az üdvözültek győztes serege fog öltözni: „Aki győz, azt öltöztetik fehér ruhába, annak a nevét nem törölöm ki az élet könyvéből, hanem vallást teszek nevééről az én Atyám előtt és angyalai előtt” (Jel 3,5).

De hiszen ők mind az Úr Jézus születése előtt éltek, rájuk is vonatkozott Jézus Krisztus büntőlő áldozata? Igen, mert Jézus maga mondta, hogy „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csak én általam” (Jn 14,6). Ők hittel tekintettek előre a megígért Megváltóra (Zsid 11,7), mi pedig hittel tekintünk vissza. Már „Ábrahám (is) hitt Istennek, és Isten ezt számította be neki igazságul. Értsétek meg tehát, hogy akik hitből valók, azok Ábrahám fiai” (Gal 3,6-7).

*****

Sokat tehetünk hazánk, környezetünk, családjunk, gyermekeink jólétéért. Kiállhatunk Isten teremtési rendjének védelmében a gender-ideológiával szemben, küzdhetünk hazánk függetlenségéért, élhetünk környezettudatos életet, áldozatkészen gondoskodhatunk családjunkról, gyermekeinkről... de egy dolgot nem tehetünk meg: nem menthetjük meg őket Isten igazságos ítéletétől. Erre csak az Úr Jézus képes, mert „az Emberfia azért jött, hogy megmentse, ami elveszett” (Mt 18,11).

Ránk azt bízta Isten, hogy miután Jézus Krisztus váltáságát hittel elfogadtuk, bizonyosságot tegyünk a Szabadítóról, és a megmenekülés egyetlen módjáról családjunkban, környezetünkben, egész nemzeti közösségünkben, és imádkozzunk értük, hogy megismerjék a Szabadítót, a Messiást!

Amikor Isten úgy döntött, hogy eljött az ideje, „az Ige testté lett”, és Názáretben egy ácsmesternek álmában megjelentette Isten, hogy „József, Dávid fia, ne félj feleségül venni Máriát, mert ami benne fogant, az a Szentlélektől van. Fiút fog szülni, te pedig majd Jézusnak nevezed, mert ő fogja megszabadítani népét bűneiből” (Mt 1,21).

Dicsőítsük a Szentháromság Istent 2021. karácsonyán, „mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16).

**Nemzeti
Együttműködési
Alap**

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

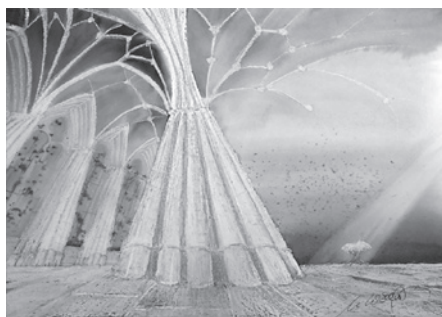
DR. BÉKEFY LAJOS

KARÁCSONYI KONTRASZTOK

Az első hatalmas karácsonyi kontraszt ezzel az egyetlen kérdéssel írható le: MI-ÉRT? Miért, hogy Ő, kit angyalének dicsért, költötte ránk szerelme kincseit? Miért jött el saját világába, pedig tudta már mennyei indulása előtt, hogy övéi nem fogadják be őt itt a földön? Miért, hogy bár nem volt helye a vendégfogadó házban, csak az istállóbarlangban, mégis vállalta ezt a rideg, bűnös, hontalanná tevő világot? Miért, hogy kőbölcső várta, s már a jászolra rávetült a keresz árnyéka, mégis eljött közénk? El-memmel fel nem foghatom, csak azt tudom, hogy Nélküle árva, céltalan, pokol lenne a földi élet. S azt tudom, hiszem és vallom, azért van szent karácsonyunk mindennek ellenére, mert mennyei Atyánk elküldte Őbenne a megmentő bárkát, mint egykora Noé és övéi számára.

Nélküle fogalmunk sem lenne arról, mit jelent szeretni, és csak a gyűlölet vér- és sárfolyamainak örvényeiben vergődne az embersors nemzedéktől-nemzedékig sodorva. De „*úgy szerette Isten a világot, hogy megszületett Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen*” (János 3,16). Az evangéliumok eme evangéliuma szerint ezért van karácsony, ezért a születés éjszakája, a csendes, szentséges éj. Hogy el ne vesszünk.

Isten nélkül árva lenne emberlétünk. Vele égi tápanyagunk a szeretet éltető ereje. Ezért ne csak szó legyen számunkra a szeretet. Hogy ha már mindenki elhagyott, tudd, hidd, érezd, Ő vár rád. S ha földi utad véget ér, akkor is küldi érted megmentő szeretete bárkáját, hogy hazavigyen. Mert életre-halálra, örök életre érvényesen szeret Isten, s Fiában küldte el, alá hozzánk, hozzád ezt a kézzelfogható szeretetet. *Karácsonyi kontraszt: nem érthetem, mert olyan nagyot lépett értem Isten, de boldogan elfogadom.*

Ott, a jászolnál gondolatban, és imában a szent estén mindegyre annyit mondhatok, mint amit a protestáns költészet jeles személye, Gerhardt Pál írt gyönyörű jászolos vallomásában, s a protestáns zeneművészet fejedelme, Bach meg is zenésített: „Itt állok jászolod felett, ó Jézusom, szerelmem. / Eljöttem, elhoztam neked, amit kezedből nyertem:/ Vedd elmém, lelkem és szívem,/ Hadd adjam néked mindenem...”

Igen, minden karácsonyi kontraszt meghaladása, feloldása, legyőzése egyrészt Istenünk Megváltót ajándékozó szeretete, másrészt ez a felajánlás, odaszánás a mi részünkről: Vedd elmém, lelkem és szívem. A kettő együtt. Mint a szívdobbanás. A teljes önfelajánlás és beleöltözködés Isten szeretetébe.

Krisztustalanodó Európa – mégis leboruló milliók világszerte. Volt még jó néhány hatalmas kontraszt Urunk születésekor, azon a szent éjszakán. *A világ Megváltója, a Királyok Királya, az Uraknak Ura feküdt ott a pólában.* Talán fel-felsírt, de szótlan maradt. És ez a szótlanság mégis Óhoz szólitotta a napkeleti bölcseket, akik azért jöttek, hogy imádják Őt. Ezt a maguk nyelvén és eszközeivel ki is fejezték. Leborultak, aranyat, tömjént, mirhát adtak a Kisdednek. Ő a maga pólyás méretében is világot mozditott meg, vonzott magához.

Láthatók és láthatatlanok indultak el Feléje: angyalsereg az égből, pásztorok a környéken, napkeleti bölcsek ezernyi kilométerről, Heródes besúgója, hogy meggyőződjön arról, hogy valóban megszületett a tudósok által is Megjövendőlt.

Micsoda kontraszt az is, hogy a védtelen, emberileg szólva nincstelen Gyermektől rettegni kezdett a páncélzattal, harci lovakkal és szekerekkel körülbástyázott, félelmetes és gátlástalan uralkodó, Heródes király. Az újszülöttben már az örök Király, ég és föld ura vonzotta az egyszerű pásztorokat és a tudósokat, s rettentette meg a világ hatalmasait. Ezt a Jézust ünnepejük lelki hódolással ezen a karácsonyon is.

Óróra most egyetlen festőtől hozok Testvéreim elé képet. Kortársunk, az osztrák-brit *Michael Willfort* egyik festményén ugyancsak szembetűnő a kontraszt. A jászolbölcső ott árválkodik magányosan, de Istentől el nem hagyottan az égi fényben, egy hatalmas katedrális pöffeszkedő lábata oldalában. Megdöbbentő, szédítő kép. Alkotója írja: *mekkora ellentmondás, kontraszt van a keresztyén Európa mára hatalmas katedrálisokban megkövült keresztyénsége, a kultúrateremtő krisztianizmus és a jászolbölcső Ura, a lelkek örök Gazdája és Pásztora között.* Hovatovább Európa egy része kifejejtette ünnepeiből és hétköznapjaiból Őt. Elvilágiasodott. Valóban? Világias volt, pogány szinte a mai napig. Nem elvilágiasodott kontinensünk, hanem elkrisztustalanodott! Krisztustalan Európa! Micsoda égbekiáltó kontraszt – jöjj el hozzánk újra, élő Urunk, és ébreszd fel hitünket! Legyen a magyar ébredés drága, szent alkalma ez a karácsony is, világjárvány közepette a világ Megváltójának bevonulása életünkbe: Ha Krisztus százszor is születne Betlehemben, Elvesznél, hogyha nem jönne el a szívedben.

NEM HALLOD MEG A LÉPÉSEKET, HA TE IS ROHANSZ

*Advent: a közeledő lépések
meghallásának az időszak.
De nem fogod meghallani a halk lépteiket,
ha nem állsz le, s folyton csak rohansz!*

(B. McKibben)

APOSTAGI ZOLTÁN

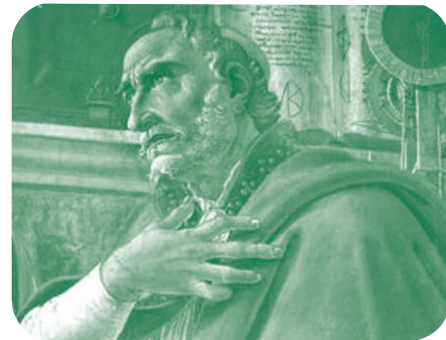
APROPÓ

„Ahogyan ez az egy arra rendeltetett, hogy főnk legyen, úgy mi sokan pedig arra, hogy az ő tagjai legyünk.” Augustinus: A szentek eleve elrendeléséről 15.31.

Isten és a rendelet összetartozik. Rendeleteken keresztül fejezi ki üdvözítő vagy éppen kárhóztató akarátát. A rendeltetett azonban nem csak azt jelenti, hogy valakire nézve valami el van rendelve, és az törvényként létező valóság, hanem azt is, hogy a rendelet mögött egy, örökkévaló és mindenható Isten fedezhető föl, akinek akarata van: Jahve, a Vagyok, a Vagyok, aki vagyok (2Móz 3,14). Isten rendeletet alkotott – furcsamód a Szentháromságból adódóan – önmagára nézve. Nem emberekkel szembeni követelményről döntött, amit az üdvösség érdekében nekik kell megtartani, hanem sokakra tekintettel önmagával szemben fogalmazta meg akarátát, és kötelezte önmagát megtartásra, s ezzel az emberektől mintegy függetlenítette magát – noha természetesen addig is szuverén volt –, jelezve, hogy ehhez senki semmit nem tehet hozzá. Úgy is mondhatnánk, hogy ebben van e rendelet specialitása.

Az idézett mondatban két, egymással összefüggő rendelet ismerhető föl. Egyik: „ez az egy arra rendeltetett, hogy főnk legyen”, a másik, hogy sokan tagjai legyenek. Akár azt is mondhatnánk: ez a *karácsonyi üzenet lényege*. Igaz, nem szól születésről, sem jászolról, egyből a végső célra mutat, a

küldetés lényegére, hiszen ha Krisztus nem válna főnkké, az egész kudarcra végződne. De megvalósult. És miért? Mert arra rendeltetett, hogy beteljesedjen az, amit Péter így ír le: „Ő ... a világ teremtése előtt kiválasztott...” (1Pét 1,20a), és ehhez társul a következő Ige: „őbenne kiválasztott minket magának már a világ teremtése előtt...” (Ef 1,4a). S mivel az Ő és az őbenne elválaszthatatlanul összefügg, Jézus kiválasztottsága a mi kiválasztottságunkat is tartalmazza. Ha tehát Jézus, azaz a Megváltó kiválasztása, eleve elrendelése számunkra hitbéli valóság – márpedig a Szentírás alapján az kell legyen –, akkor a mi eleve elrendelésünkhöz sem férhet kétség. A kettő nagyon is összetartozik. Ezt erősíti a fő és a tag organikus kapcsolata is. A közös vonás pedig az, hogy mindkettő a világ teremtése előtt történt. Itt persze fölmerülhet a kérdés, hogy miért nem volt elég az ember eleve elrendelése? Meggyőződésem, hogy azért, mert Isten nemcsak szuverén hatalmát, de szeretetét is meg akarta mutatni, s a szeretet nem ráadás, ugyanúgy attribútuma, azaz lényege. A döntés és a szeretet összekapcsolódik. És ez a szeretet megkülönböztető szeretet. Ezért írja Augustinus, hogy ahogy „Krisztus arra rendeltetett, hogy főnk legyen, úgy mi sokan pedig arra, hogy az ő tagjai legyünk”. Sokan. Hiszen Jézus nem mindenkiért, hanem sokakért járt és jár közben. Ezt erősítik Jézus

utolsó vacsorán elmondott szavai: „...ez az én vérem, a szövetség vére, amely sokakért (peri pollón – pro multis) kiontatik a bűnök bocsánatára” (Mt 26,28).

A kérdés – így karácsony táján –, hogy Jézus Krisztus karácsonyi történetéhez oda tudjuk-e illeszteni az eleve elrendelést, és ugyanolyan ténnyé lesz-e számunkra, mint a betlehemi történet? Fölmerült-e már bennünk, hogy az időhöz kötött történetnek van időn kívüli aspektusa? Vajon lett volna megtestesülés, ha erről már az örökkévalóságban Isten nem rendelkezett volna? És lett volna miért megtestesülni, ha nem lett volna már ott és akkor cél, mint végső ok? A cél pedig az volt, hogy akiktől rendelkezett, azokat Jézusban üdvözítse. Ahogy a karácsonyi történet, úgy a karácsonyi hit is az örökkévalóságba megy vissza, „mert megtanultuk, hogy maga a dicsőség ura is eleve elrendeltetett, amennyiben Isten Fia emberré lett” (15.31.). A predesztináció felől értelmezett karácsonyi hit pedig az, hogy hisszük: az eleve elrendelt Megtestesültben a mi eleve elrendeltségünket is ünnepelhetjük. Soli Deo gloria!

KNOLNÉ TÜSKI GABRIELLA

AZ ÉN KARÁCSONYOM?

Ismertem egy nénit, aki rendszeresen mondta: ‘az én életem nem egy majális’. Ez az alaphang mostanság jobban felszínre kerül sokak életében. A Covid-19 járvány erősen kihat az emberek hangulatára. Nő a szenvedő, elmagányosodott emberek száma, s ebben sajnos minden korosztály képviselve van.

Hogyan készülünk így karácsonyt ünnepelni, adventet tartani? A ‘kisült-e már a kalácsom’ nehéz életfeladattá válik és az örvendező pásztorokról inkább hallgatunk. Miért örvendeznénk? Van még miért? Korlátozott lett életünk? Vagy talán bekorlátoztuk lelkünket, gondolatainkat, mert minden más, mint amire vágyunk?

Más mint a megszokott? Tényleg minden más a megszokottnál, ha nem tudunk úgy összejönni, olyan felszabadultsággal találkozni, énekelni, együtt lenni, mint a világvágy előtt?

Természetesen nekem is hiányoznak ezek az ünnepléshez tartozó szokások, hagyományok. De karácsony mégis: változatlan. Hisz nem a mi karácsonyunk, hanem Krisztusé! Az Ő születését ünnepeljük és ez változatlan tény. Az Úr Jézus megszületett, közénk jött, hogy megváltson minket. „Mert született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában” (Luk 2, 11). Foroghat körülöttünk a világ, de Isten szeretete változatlan (Jn 3,16). Így bátran mondhatom: **karácsony változatlan!**

Nem az ‘én karácsonyom’, az ‘én karácsonyi élményem a központ, hanem a jó Pásztor, aki először a pásztoroknak lett bemutatva. Ma

nekünk is bemutatkozik újra. Visszatérően. Tudja, hogy lassú a felfogóképességünk, ezért ma is hív minket az angyalok szózata: értse meg hitre vágyó hitetlen szívünk, hogy elég nekünk ez a kegyelem, az Ő kegyelme. Elég az ünnepléshez, elég ahhoz, hogy meglássuk, mit bíz ránk. Még a magányosság közepette is.

„Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek, és a földön békeség, és az emberekhez jóakarát!” (Luk 2,14). Ha ezt énekeljük együtt az angyali karral, máris karácsony szívéhez értünk. Őt dicsérjük. Elfogadva, hogy változó világunkban változatlan Istenünk van a magasságos mennyekben. Őt ünnepeljük! Aki békeséget és megbékélést hozott Szent Fia születése által. Ezért lehet békeségünk. Hálás szívvel imádkozhatunk is ezért. Konkrétan 2021. karácsonyára való készülésünkben is. Ezt ünnepeljük! Nem én, hanem Krisztus énbenem. Az Ő jóakarata az emberekhez betöltetett a keresztfán... De itt kezdődött, ahol csendes éjszakában várták érkezését, csodálkoztak születésén, és a várva várt reménység valósággá vált. Ezt ünnepeljük!

Áldott adventet és karácsonyi ünnepet kívánhatunk. Mákos bejgli, húsleves és ajándékozás elmaradhat, de Krisztus dicsősége változatlan. Azért áldott az ünnep, mert nem a mi karácsonyunk, hanem az Övé.

„Ó, örök Isten, dicső Szentháromság,
Szálljon mireánk mennyei vígasság,
Távozzék tőlünk minden szomorúság,
Légyen vidámság!”

Pécselyi Király Imre, 201. dicséret

DR. GYÖRI ISTVÁN

A karácsony szó eredete

Frohe Weihnachten * Veselé Vianoce FELIZ NATAL
 Miilad Majiid * Feliz Navidad * God Jul
 Buon Natale * Maligayang Pasko * JOYEUX NOËL
 * Selamat hari natal Hyvää Joulua * Veselé Vánoce
 Noeliniz kutlu olsun * Vrolijk Kerstfeest boldog Karácsonyt
 Вечера Коледа * Merry Christmas * Sretan Božić
 Feliz Navidad * Frohe Weihnachten с Рождеством *

Többféle elképzelés van, de ezek a véletlen szóegyzésen alapulnak, ilyen pl. az interneten is található elgondolás, hogy a szó eredete az átlépés jelentésű szláv korcsun szó.

Elég valószínűtlen, hogy honfoglaló őseink átvették a szlávok ünnepét és később ugyanakkor ünnepelték a karácsonyt. A szláv népesség kárpát-medencei elsőbbségének a gondolata veszélyesebb, mint a dákóromán elmélet, de még inkább ellene szól, hogy ma egyetlen szláv nép sem nevezi így a karácsonyt. Szerbül bozsit, ami az „Isten” jelentésű Bog/Bozse szóból jön. Oroszul rozsdetszvo, ami születést jelent. A szláv eredet az Értelmező Szótárban jelent meg az 1970-es években, amikor az iskolai karácsony inkább csak fenyőünnep volt, de illet minden szónál orosz vagy legalább szláv eredetre utalni.

Hasonlóan véletlen egybeesésen alapul a vélemény, hogy a magyar-magyar szópár analógiájára a karácsony a kerecsen szó mély hangrendű párja lenne.

A megoldást az egyházi latin felől kell keresni, hiszen fél évezredig ez volt az egyház nyelve.

Kr. után a 6. században kezdték az éveket Krisztus születésétől számolni és a Megváltó születését az év fordulója előtt ünnepelni.

Az éveket így jelölték: „...anno Domini incarnationis”, magyarul: „az Úr testté léte- nek”... évében. Az utolsó szó a testetöltés jelentésű latin incarnatio szó birtokos esete, de ha az ünnepet jelölték vele, a ragból csak szóvégi „n” maradt meg, a mai olaszban „incarnazione” angolul „incarnation”.

A szó elején levő hangsúlytalan „-ba, -be” jelentésű „in” szótag is elkopott, majd a 8. századtól az „i” előtti mássalhangzókat kezdték lágyabban ejteni, a mai olaszban ez már általános. Pl. a közismert köszönés „ciao” (csaó),

eredetileg „puszi” jelentéssel bírt és a várost jelentő „citta” (csitta) szóból származik.

A Szent István hívására hozzánk érkező papoktól magyar eleink már így hallották a szavakat és így lett hallás alapján a latin „hostiából” a magyar ostya, az ünnep nevével is „karnacson” fomában találkoztak, ez idomult az évszázadok során a jobb hangzás kedvéért, mire igazi magyaros hangulatú szó lett belőle.

Nyelvünk jellegzetessége, hogy szívesen vesz át idegen szavakat, de igyekszik a meg- lélvőkhöz igazítani. Egyik jellegzetesség, hogy a régi, három szótagú főnevek ritmusa szinte mindig ti-tá-ti, azaz rövid-hosszú- rövid, pl. barázda, zarándok, kabóca, bar- kóca, számóca, beléndek, pogácsa, és sok helynév, pl. Galánta, Komárom, Balástya, Verőce, Nekézseny, Szakácsi, Gagybátor, Csenyété, Penészlek, Halábor. Ezek hatásá- ra lett a vásárnapból is vásárnap.

Másik jellegzetesség, hogy a sok régi ony-végű szó hatására ezt érezzük magya- rosnak: asszony, torony, horony, sodrony, alkony, vékony, szigony, horgony, iszony, viszony, a régies, tojás jelentésű tyúkmony, vagy Erdélyben tikmony, Ajtony, Taksony, több helynév: Várkony, Záhony, Zimony, Ibrony, Bodony, Abony, Adony, Gárdony, Bakony, Hangony, Barakony, Uppony, Zápszony. Ha idegen szót veszünk át, a ha- sonló végződést ehhez igazítjuk, így lett a sárkány jelentésű latin draconból a magyar tárkony. Később, a nyelvújítás során kelet- kezett a mozdony szó.

Manapság a médiának köszönhetően egyre gyorsabb az új szavak befogadása. Pár év alatt megszoktuk a mobilozik, netezik, ímélezik, csetel szavakat, de a covid járvány kezdetén már két nap alatt tudtuk, mit je- lent az online oktatás és a home office.

Annak idején ez sokkal lassabban ment, nemzedékek alatt változott egy új szó, az átmeneti „karácson” formát őrzi a Heves megyei Karácsond neve.

Az 1550-es években keletkezett kézira- tos énekyűjtemény, a Batthyány graduál az új énekeskönyv 422. énekét már így tartal- mazza: „Karácsony ünnepében, karácsony ünnepében”. Az idők során az ünnep is vál- tozott, ma a kereskedelem használja ki az ajándékozás szokását.

Ne felejtjük, hogy az igazi ajándék maga Jézus és az általa elhozott üdvösség. „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16).

A karácsony minden családban más, az ünnep neve is arra figyelmeztet, hogy a Megváltó Jézus testté lételére emlékezzünk.

János evangélista nem beszél Jézus szü- letésének körülményeiről, nála nem olva- sunk a pásztorokról és a napkeleti bölcsek- ről, mint mindig, Jánost a dolgok mélyebb értelme érdekli, karácsony csodáját így foglalja össze: „Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal” (Ján 1,14)

Az ott maga Krisztus,
 aki a jászolban fekszik.
 Isten nem röstelli
 az emberi mélységet,
 alacsonytságot,
 Ő belemegy ebbe
 a helyzetbe,
 kiválaszt valakit
 az Ő eszközévé,
 s ott tesz csodákat,
 ahol azt
 a legkevésbé
 várjuk.

(D. Bonhoeffer)

DR. ERDÉLYI JUDIT

Isten dicsősége az orvos szemével - 4. rész

2/b. További illusztrációk: Genetika, immunológia

A természetgyógyászat legfőbb kínálata ma az **immunerősítés**, talán azért is, mert a tudomány még keveset tud felmutatni ebben a kérdésben. Az immunrendszer szerepét és viselkedését látva a daganatos betegségekben (l. előző rész), kérdés, jelentene-e bármi jót, ha tudnánk azt erősíteni? Ugyanez rávilágít a kóklerek „immunerősítésnek” hatástalan és fölösleges voltára is, hiszen ha valóban erősítenék azt, akkor pl. a daganatos betegségek felgyorsulását és rosszabbodását tapasztalhatnánk! A bűneset után megromlott Isten jó teremtése. Ma már tudjuk, igaz ez egészen a DNS szintjéig. A tudomány becslése szerint minden „látszólag” egészséges embernek átlagosan 10-15 génhibája van. Tehát a bűneset óta mindenki beteg DNS-sel születik.

Amikor valakinél daganatot diagnosztizálnak, még az olyan ember is, aki addig ellenállt az immunerősítést kínáló készítmények reklámjainak, ilyenkor szedni kezd valamit... Eredmény: sem jobban, sem rosszabbul nem lesz, mert ezek csak annak használnak, aki eladja... Akkor lennének csak bajban, ha ezek a kínálatok valóban erősítenék a korrumpált immunrendszert a daganat védelmében!

Miközben új reneszánszát éli a sötétség, a varázslás, és az áltudományos halandzsza, az igazi tudomány ablakain át Isten fantasztikus titkokba enged bepillantást... Ezek a titkok beképzeltté tehetik a magát autonómnak képzelő embert. Ám a bölcs tudóst Isten nagysága előtt fejet hajtani tudó alázatra intik:

„Mert kicsoda ismerte meg az Úr értelmét? Vagy kicsoda volt néki tanácsosa? Avagy kicsoda adott előbb néki, hogy annak visszafizesse?” (Rm11,34-35).

Az orvostudomány eredményei is Isten általános kegyelmének jó ajándékai. Jézus Krisztus uralkodik, Ura a tudományunknak is. Ismereteink bővülését azért engedi, hogy azokat javunkra használtsuk. Azért ajándékoz meg minket, hogy a génjeinkbe kódolt információ ne a végzetünk legyen. Eközben az új ismeretek óriási fellegességet jelentenek, hogy mindezt bölcsen, haszonra, épülésünkre, és ne rombolásra használjuk.

Talán hazánkban is hamarosan rutinná válhat, hogy valaki elmegy **DNS diagnosztikára**. Egyetlen vérvételből megtudhatja, milyen betegségekre, ill. daganatokra van esélye a génjei alapján. Mít

fog ezzel az információval kezdeni? Például a mellrák megjelenéséért kb. 50%-os arányban felelős a genetikai determináltság. Ám ha valaki genomjában kódolva van ez a baj, még számos egyéb környezeti hatás függvényében lesz – vagy nem lesz – beteg majd valamilyenkor. A korán diagnosztizált betegség pedig jól gyógyítható.

A bűn törvénye alatti világban „véletlenek” és „valószínűségek” kalauzolják az embert a sok lehetséges rossz között. Milyen jó tudni, hogy a kegyelem uralma alatt ezek a törvényszerűségek módosulnak. Nincsenek véletlenek, és a valószínűségek sem bújhatnak ki Isten ellenőrzése alól, hiszen a Krisztushoz tartozó ember felett **„megfontolás öröklik”** (Péld 2,11). A genetika és immunológia feltáruló titkai aláhúzzák a hívó ember előtt Pál meggyőzését: **„Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra van”** (Róm 8,28).

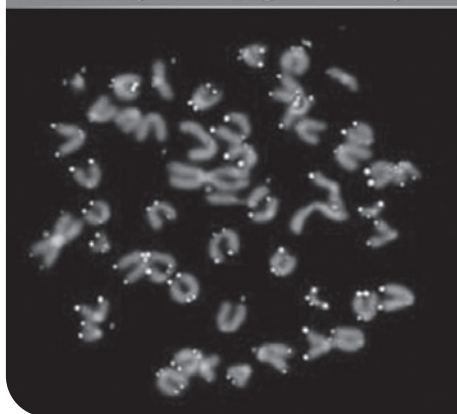
A genetika témakörében lássunk még egy kérdéskört: **a telomer szerepét**, amire is az utóbbi évtizedek kutatása derített fényt. A telomer egyfajta mérőóra, vagy biológiai óra, mely megszabja az élőlények, köztük az ember életidejét azáltal, hogy *számon tartja, ill. befolyásolja a sejtosztódások számát*. A telomer a DNS-szál végén lévő rövid szakasz – zárósapka –, ami megakadályozza a kromoszómák összetapadását, ill.

a sejtek osztódása során védi a DNS-t a folyamatos rövidülés káros hatásától. Ha a DNS szál rövidülését megakadályozzuk, akkor ezzel nő a sejtek élettartama és lelassul az öregedés. A kutatások szerint az eredeti program az embernek 120 éves átlagélettartamot kínál. Ez egybecseng azzal, amit a Szentírásban Isten mond az özönvíz ítélete előtt:

„Ne maradjon lelkem örökké az emberben, hiszen ő csak test. Legyen az életkora százhusz esztendő” (1Móz 6,3).

Ha valamit megismer az ember, próbálja megváltoztatni. Így tett a telomer felfedezésekor is. Mi lenne, ha a telomer megváltoztatásával a várható élettartamot 120 évről kitolnánk 150 évre? Kiderült, elméletileg ez megoldható, de akkor minden ember végül rákban halna meg... Ez azt jelenti, talán jobb, ha nem avatkozunk be. Urunkat dicsőíti, végére mehetetlen bölcsességét mutatja, hogy amikor a bűn miatt belépett a teremtett világba a halandóság, Isten akkor számunkra az optimális életidőt választotta.

A telomer – az ember életidejének meghatározója

Az eredeti program 120 éves átlagélettartamot kínál!
„Ne maradjon lelkem örökké az emberben, hiszen ő csak test. Legyen az életkora százhusz esztendő.” - 1Móz6,3.

FRÁTER ERZSÉBET

A BIBLIA ÉTELEI (V.)

HAL

A Szentírás rendkívül gazdagon foglalkozik az evés témakörével, az étel alapanyagokkal, a mezőgazdasággal, a táplálkozás-kultúrával és azok szimbólumaival. Bibliaolvasóként ezen keresztül is, keressük Isten üzenetét!

A hal ősidők óta az ember fontos tápláléka. Az ókorban, a Földközi-tenger és a nagy folyók környékén élő népek mindennapi táplálkozásában fontos szerepet játszottak a halételek. Így volt ez a bibliai időkben is. A zsidó nép egyiptomi tartózkodása alatt megkedvelte a halat, a pusztai vándorlás keserves éveiben is arra emlékeztek, hogy mennyi olcsó halat ettek Gósenben (4Mózes 11,5).

Letelepedés után a Szentföldön elsősorban a Genezáreti-tó környékén élők asztalára került bőven hal (Máté 15,36; Lukács 24,42). Izrael legnagyobb állóvize partján sűrűn lakott települések voltak, Jézus több tanítványát is erről a környékről hívta el, Péter és testvére András, valamint János és testvére Jakab is halászok voltak (Máté 4,18-21). A zoológusok 1990-ben 24 halfajt azonosítottak a tó állatvilágából, egyharmaduk ehető, ízletes hal, és rendszeresen halásszák őket. Legjelentősebbek a bölcsőszájú halfélék közé tartozó, melegkedvelő, plankton-

is, ahol az olcsó árpakenyér mellett hal volt a gyermek elemőzsiája (János 6,9).

A Genezáreti-tó környéki települések lakóinak fő foglalkozása a halászat és az ehhez kapcsolódó halfeldolgozás volt. A tavon a nagyobb halászatok leggyakrabban éjszaka zajlottak. Nappal a víz felső rétege túl meleg, a halak mélyebbre húzódnak, mert a hűvösebb vízben több az oxigén, éjjelente azonban feljönnek. A fények vonzzák a halakat, ezért fáklyákat használtak a csalogatásukra. A friss halat általában nyílt lángon, roston vagy vaslapon sütötték vagy

Jézus példabeszédeiben is megjelenik a hal. A mennyek országának bemutatásához Jézus egy halászatból vett képet használ, ahogy a kerítőhálóban levő jó és rossz halakat különválogatják a halászok, úgy lesz az a végső ítéletkor (Máté 13,47-51).

A Biblia legtalányosabb halfogásáról János evangéliumának végén olvashatunk. Péter és barátai éjszaka kimentek halászni, de semmit sem fogtak. A feltámadott Jézus a halak természetét semmibe véve küldte vissza a sikertelen halászokat, bemutatva, hogy neki hatalma van az állatok szokásai felett is, majd parázzson sült hallal és kenyérral várta a csodából és fáradtságból alig ocsúdó, rengeteg hallal érkező halászokat (János 21,10-12).

Halász foglalkozású tanítványainak elhívásánál pedig kijelenti, hogy „emberhalásszá” teszi őket. Lukács apostol nagyon szemléletesen írja ezt le egy csodás halászat eseményébe ágyazva (Lukács 5,1-11). Jézus nélkül azonban semmilyen „emberhalászat”, misszió nem lehet sikeres! Ő a kezdeményező, aki elhív, újjászüli, elindít az úton, de minket használhat „hálójául”, és beállni ebbe a „halászatba”... nem is lehet szebb feladatunk az életben!

A hal a középkorban közismert „böjti étel” lett, ezt nem húsevő napokon is lehetett enni. Magyarországon az éves halfogyasztás harmadrésze karácsonyra esik. Bár a hal szimbolikájában a Krisztushoz tartozást jelenti és néphagyományban, babonákban is gyökerezik a karácsonyi halétel (a hal gyorsmozgású, tevékenységre ösztönöz, a sok pikkely, mint a lencse, bab, mák, a bőséges új esztendőre utal), jó ha tudjuk, hogy az ünnepi halevésnek nincs közvetlen bibliai alapja! Egészséges szokás a karácsonyi halfogyasztás, de az ünnep lényege nem ebben van, mert „az Isten országa nem evés és ivás, hanem igazság, békesség és öröm a Szentlélekben” (Római levél 14,17).

evő tilápiák. Szentpéter-halként ismerik őket, és arról a bibliai csodáról kapták nevüket, amikor Jézus egy különös halfogással fizeti ki a templomadót (Máté 17,27). Kedvelt halásszákmányok voltak a márnák. A pontyfélek családjába tartoznak, ahogy a tóban nagy tömegben élő Kinneret-szardínia is. Ez utóbbi nagy rajokban úszik közel a felszínhez. Nem nő 14 cm-nél nagyobbra, planktonnal táplálkozik. Valószínű ezt a fajt nevezi a Biblia „kis hálnak”. A szegényebbek mindennapi eledele lehetett, erre követhetünk a kenyérszaporítási történetekből

főzték. A nagy tömegben fogott, kis méretű szardíniákat azonban megpuccolták és sóval tartósították. A sózott hal sokáig eláll, azt magukkal is tudták vinni, ha nem otthon akartak étkezni (Máté 14,17).

A Biblia közel 80-szor említi a halat és a halászatot, de nem csak mint táplálékot vagy foglalkozást, hanem szimbólumként is. A hal a termékenység és a messiási kor eljövételének zsidó jelképe. A sabbati vacsorán ma is nagyon gyakran halételeket esznek. A korakeresztény időkben a hal Jézus egyik, ma is ismert szimbólumává vált.

ROVATVEZETŐ: DR. SZABÓ ZSOLT

Mai presbiterek VÁLASZ AZ ELHÍVÁSRA

Egy Garam-menti felvidéki kisvárosban születtem Zselízen, 1974-ben. Nagyszüleim egy közeli református faluban éltek, Garamsallón, ahol apai nagyapám lelkipásztorként szolgált 42 évig a helyi gyülekezetben. 5 éves voltam, mikor elhunyt.

Az istentiszteletek rendszeres látogatása, az étkezés előtti és utáni imádság, a reggeli és esti ima természetes része volt gyermekkoromnak. Sőt, emlékszem a rendszeres délutáni bibliatörténet-olvasásokra is nagymamámmal, de az már annyira nem volt érdekes, főleg nyáron, amikor a paplak nagy udvara és kertje sokkal csábítóbb volt. A katekizációk legnagyobb élménye nem a kérdések-válaszok tanulása volt, hanem amikor leülhettem az orgonához és sorra próbálgathattam a regisztereket. A konfirmációból csak annyi jött le, hogy most már én is járulhatok az Úr asztalához és vehetem a kenyeret és a bort, de a valós értelmét nem fogtam fel. Krisztus teste és vére, a bűneinkért elszenvedett áldozata: ezek kifejezések voltak, melyekről hallottam és ismertem, de nem értettem. 12 éves voltam ekkor.

A gimnáziumi évek is hasonlóan teltek. Hittem Isten létezésében, hallgattam és értettem is a prédikációkat. Többször azon vettem észre magam, hogy egy-egy vasárnap elhangzott igei gondolat motoszka a fejemben. Valami nagyon fontos mégis hiányzott még a hitéletemből, az egyetemi éveimben jöttem rá, mi is az valójában: Krisztussal közvetlen, élő kapcsolatba kerülni. Úgy hiszem, ez az első lépés ahhoz, hogy tényleg Jézusra bízod az életedet. A kollégiumon működött egy keresztyén szervezet, bibliaolvasó mozgalom. Nyári angol konverzációs tábor hirdettek Liptószentmiklóson, melyen részt vettem. A délelőtti foglalkozások áhitattal kezdődtek, majd csoportokra osztva igelovással, beszélgetéssel, imaközösséggel folytatódtak. Mindez angol nyelven. Itt tudasítottam, mennyire felfrissítő a hitéletem – mondhatnám „ész-keresztyén” voltam. Ekkortól kezdtem rendszeresen forgatni a Szentírást is. Valami megváltozott innentől kezdve. Eljöttek korábbi élethelyzetek, melyeken keresztül rádöbbentem, hogy Krisztus mindaddig ott volt mellettem, irányította életem és várt. Ő mindvégig ott állt az ajtó mögött, ahogyan a 457. dicséretünkben énekeljük: „Ó Jézus, árva csendben az ajtón kívül állsz, Bejönnél már, de némán kulcsfordulásra vársz...” Megértettem, hogy a hit nem automatikusan öröklődik nagyszülőről vagy szülőről gyermekekre, nem elég megérteni, mi az a keresztyén hit. Mert az igazi hit ajándék, melyet kérni kell, és az Úr megadja.

Az egyetem után jöttek az első próbatételek: 12 hónapos kötelező katonai szolgálat, amit egy 7 hónapig tartó munkanélküli időszak követett. Imáimban két dolgot kértem az Úrtól: találjak megfelelő munkát, és megtaláljam életem párját. És Ő ezeket csodálatos módon meg is adta nekem. Prágába kerültem, ott kezdtem el dolgozni egy klinikai vizsgálatokkal foglalkozó cég adatfeldolgozó-statisztikai részlegén. Később Pozsonyban egy biztosító társaság informatikai osztályán kaptam állást, ahol jelenleg is dolgozom – matematikai végzettségemet kihasználva. A prágai magyar református gyülekezetben pedig megismertem életem párját is, aki a prágai teológián tanult. 2002-ben házasodtunk össze, és az Úr négy gyermekkel – egy fiúval és három lánnyal – ajándékozott meg bennünket. „Az Úr csodásan működik...”

Feleségem a pozsonyi gyülekezetben először segédlelkészként, majd a felszentelése után beosztott lelkészként szolgált. Az egyházi

szolgálatba való elhívásom, közel 20 éve kezdődött, mint lelkész-férj. Néhány hónap után felajánlottam, hogy segítek a kántori szolgálatokban. A szlovák nyelvű istentiszteleteken szolgáltam. Eleinte nem is tudatosítottam, mivel jár ez a szolgálat valójában, milyen lekötöttséget jelent. A kezdeti nehézségek és kétségek között azonban valahol legbelül éreztem, hogy nekem ezt kell csinálnom. Erre kaptam elhívást. Néhány év után a presbitérium felkért a pénztári feladatok elvégzésére is. 2008-ban a tisztújító választásokon megválasztottak presbiternek, majd 2013-ban ismét. Közel 14 év pozsonyi szolgálat után 2016-ban meghívta feleségemet, és természetesen vele együtt az egész családot, a Komáromi Egyházmegegyében található negyedi gyülekezet. 2020-ban a negyedi gyülekezet is megválasztott presbiterének, sőt, az egymázmegyei gondnoki tisztségre is jelölést kaptam, melyre Isten segítségével meg is választottak.

Máté evangéliuma 20. részének első hét versében a Gazda az egész nap hívogatja a munkásokat dolgozni szőlőjébe. Azok a hívásra igent mondvá el is mennek. A szőlőben való munkához a Gazda hívására van szükség. Ő pedig nem kérdezi, mi a foglalkozásod, mihez értesz, csupán ennyit mond: „Menjete ti is szőlőbe”. Az eddig végzett szolgálatok számomra mind egy-egy felelet az Úr hívására. Nincs elsőbb, sem utolsóbb a szolgálatok között. Bár gyakran felmerül bennem a kérdés, van-e elég képesítségem a kántori szolgálat-hoz, méltó vagyok-e a presbiteri vagy gondnoki szolgálatra. Emberi ésszel azt mondom, biztosan nem. De hiszem, hogy az Úr Szentlelke munkálkodik bennünk, és Ő pontosan tudja, milyen találatokat adott, és hogyan tudja ezeket szolgálataink által dicsőségére használni. A mi elsődleges feladatunk pedig igent mondani hívására! SOLI DEO GLORIA!

Csonthó Csaba
presbiter

Negyedi Református Egyházközség, Szlovákia

Ahányszor csak a mi Urunk
Jézus Krisztus után vágyódunk,
és mindennemű nyomorúságunkban
vigasztalódást és visszavonhatatlan
védelmet keresünk, akkor
Urunk születésénél kell kezdenünk.
Otthona és emberi társasága nem
akadt, csak egy istálló, egy jászol
fogadta be Őt. Ezen ismerhetjük fel
leginkább, hogy Isten az Ő jóságából
milyen hatalmas kincset pazarolt
ránk, amikor Fiát elküldte hozzánk.

(Kálvin)

PÁLYI JÓZSEF az Erdélyi Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének elnöke

Az idei évben az Erdélyi Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége a pandémia idején korlátozott számban szervezhetett alkalmakat. Szívügyemnek tekintetem állandó kapcsolatot tartani az egyházmegyék presbiteri szövetségének vezetőivel, de nemcsak velük, hanem a presbiteri továbbképző táborok résztvevőivel is. Örömmel nyugtázom, hogy nagyon sokan hiányolják ezeket az alkalmakat. Áldásos alkalom volt a Pülsicsabán megszervezett Konferencia, jó volt együtt lenni a testvérekkel. Az elismerés, amit közösségünk munkája révén kaptam, lendületet ad a további tevékenységünkhöz. Az egyházmegyei presbiteri szövetségek vezetőségi tagjai számára megszervezhettük Székelyudvarhelyen a továbbképzőt, amelyre elfogadták meghívásunkat az anyaországi, kárpátaljai és királyhágómelléki presbiteri szövetségek küldöttei is. Mindnyájunk egybehangzó véleménye volt, hogy nagyon jó volt és szeretnénk volna, ha hosszabb lett volna. Tudtuk viszont, hogy ebben a helyzetben csak ennyi lehetett, és ezért is hálát adtunk Istenünknek.

További alkalmainkat sem tudjuk megtartani. Hálás szívvel gondolunk viszont azokra, amelyeket meg tudtunk tartani úgy mind egyházmegyei, mind kerületi szinten.

A mai kiemelt Ige a Bibliaolvasó Kalauz szerint a 90. Zsoltár 12. verse „Taníts minket úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk”. Ezt kérjük az Úrtól imáinkban.

FEKETE VINCE a Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetség korábbi vezetője

Hálaadó ima karácsonyra

Teremtő Istenünk!

Köszönöm kegyelmedet, amellyel 2009. május 22-től megtartottad a Kárpát-medencei Magyar Református Egyház vezetőit és vezetettjeit. Köszönöm a Szent Lélek ajándékát, amely indította a Szlovákiai Református Keresztény Egyház presbiterit és gondnokait, egyházi tisztségviselőit a gyülekezeti, az egyházmegyei és egyetemes egyházi szinten a 6 éves szolgálatra, kiknek a szolgálatuk által küldetése van a felvidéki magyar nemzet rész életében és megtartásában, nem csak itt a Felvidéken, mert a presbiterok szolgálatának kihatása van az egész Kárpát-medencére. Kegyelmes Istenünk, köszönöm, hogy megtartottad református és keresztény népedet a Covid19-es járvány időszakában, köszönöm, hogy szolgálatra indítottad az orvosokat, ápolókat, segítőkészeket, mentősöket, rendőröket és tűzoltókat, önkénteseket és szervezeteket itt a Kárpát-medencében és szerte a világon. Szeretett Istenünk, hálát adok azért, hogy minden bűnünk és hitetlenségünk, emberi gyarlóságunk ellenére 101 éven keresztül tartó határon túli kivetettség és megpróbáltatások sorában megtartottad a Kárpát-medencében élő református és keresztény magyar népedet. Hatalmas Istenünk, köszönöm, hogy erős kézzel véded életünket és magyar keresztény küldetésünket Magyarország déli határán a migrációs hullám előtt a határőrség, katonaság, rendvédelem és jogvédelem szolgálatosai és a felelősségteljes Magyarország Kormánya által. Köszönöm, hogy a 6 éves választási ciklus szolgálatában megtartottad és bölcsességgel megáldottad a Magyar Református Egyház tagegyházaiban a leköszönő tisztségviselőket.

Ámen.

PORUBÁN FERENC a Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetség új vezetője

Karácsonykor, de az egész 2021-es esztendőben számomra a család és a közösség jelentősége domborodik ki. Életünknek e két meghatározó közege nélkül a világ csak atomjaira széthullott egyénieskedők közege. Ennek mivoltára figyelmeztet bennünket a koronavírus járvány. A karantén átélése a családon belüli kapcsolatok fontosságára mutat. Nem elég csak egy tető alatt élni, hanem folyamatosan együtt kell működni. Így válnak az apró dolgok jelentőssé, és a korábbi nagy dolgok jelentéktelenné. E nehézségek feldolgozása, de főleg az apró örömek megerősítő erővel rendelkeznek. A család mellett nagyon meghatározó a közösség is. A közösség olyan közeg, ahol találkozunk hasonló küzdelmeket átélőkkel, szembesülünk önmagunkkal is, tanulunk és hiszünk. A közösségtől való elzárás hosszabb időre, büntetés. Sajnos ebben is részünk volt.

Szükségünk van a közösség megtartó erejére. A családi szeretet és a közösség megerősítő hite elengedhetetlen része a karácsonynak. Ezt hozta el számomra a Megváltó. Imádkozunk érte.

GYURKÓ MIKLÓS a Kárpátaljai Református Presbiteri Szövetség elnöke

„Abban nyilvánul meg Isten hozzánk való szeretete, hogy egyszülött Fiát küldte el Isten a világra, hogy éljünk őáltala. Ez a szeretet, és nem az, ahogy mi szeretjük Istent, hanem az, hogy ő szeretett minket, és elküldte a Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért. Szeretteim, ha így szeretett minket Isten, akkor mi is tartozunk azzal, hogy szeressük egymást.” (1János 4: 9.11)

Az emberek többsége úgy véli, hogy a karácsony lényege az ajándékozás, és hogy minél nagyobb örömet okozzunk a minket körülvevő embereknek. Egyet kell értenünk azzal, hogy ez valóban az év egyik legnagyobb örömmünnepe, ám számunkra – keresztény emberek számára – mélyebb jelentőséggel bír.

Az ajándékon, díszeken és fényeken túltekintve nem szabad elfeledkeznünk a valódi örömhírről, amit a karácsony magában hordoz: Isten egyszülött Fiának földre jöttéről. Az, hogy Jézus Krisztus testet öltött, arról tesz tanúbizonyságot, hogy mennyire szerette az embert az Atya, hisz Fia által adott nekünk örök életet. Erre a kegyelemre emlékezünk karácsonykor.

Talán mindenki ismeri a karácsonyi történetet, de a karácsonyi csodának nem csak abban a korban volt varázsa, hanem a ma élő ember számára is fontos üzenetet hordoz. Ez az üzenet nem más, mint hogy az Atyához hasonlóan, próbáljunk mi is szeretettel fordulni az emberekhez és szeretni egymást. Rohanó világban élünk, ahol sokszor a munkahely, karrier mellett nincs elég minőségi időnk sem egymásra, sem pedig Istenre. Legyen hát a karácsonyunk olyan ünnepkör, amikor leborulunk a mi Mennyei Atyánk előtt, hálát adva kegyelméért és szeretetéért, és köszönetet mondva az Ő miértünk hozott áldozatáért. A mindennapokban pedig az Ő parancsának engedelmeskedve: szeressük egymást!

DR. SZILÁGYI SÁNDOR a Magyar Református Presbiteri Szövetség korábbi ügyvezető elnöke

Hálát adok Urunknak, hogy a múlt évben is megtartotta Szövetségünket, amikor jogi buktatók között lavíroztunk, amikor járvány okozta elszigetelődésben kellett megpróbálni, hogy betöltsük vállalt szolgálatainkat, amikor kilátástalan anyagi helyzetünkben támogatók siettek segítségünkre, amikor személyes találkozás nélkül kellett döntéseket elfogadnunk online küldöttgyűléseinken. A „mégis” szó jellemezte életünk folyását: „...*mélyre süllyedtek bűneik miatt, mégis rájuk tekintett nyomorúságukban, meghallgatta esedezésüket*” (Zsolt 106,43-44).

Várjuk azt a karácsonyt, amely Isten csodálatos, könyörületes áldozatának az ünnepe, hiszen elküldte Fiát közénk, hogy osztozzék sorsunkban és megváltson bennünket. Áldja meg Urunk szerte a világon azokat, akik ezt látják a karácsonyban, és ebben találnak békességre sokszor kegyetlen sorsuk, nélkülözésük ellenére. Azokat, akik ezt a békességet otthonukban, családjuk körében keresik.

Azt kérem Urunktól, hogy oldja föl bennem – feltehetőleg sok testvéremben is – a szorongást 2022 eseményei előtt.

Aggódok a keresztyénség ellen forduló Nyugat-Európa miatt, hiszen a keresztyénség a Közel-Kelet után főleg onnan terjedt tovább. Könyörüljön meg Urunk azokon, akik itthon vagy külföldön saját múltjukat és hagyományaikat késznek anyagi haszon fejében megtagadni. Torokszoritóak a járvány hírei; bár Urunk végre megálljt parancsolna a halál angyalának a Földön! Vigasztal az Ige: „*és Isten békessége, mely minden értelmet meghalad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat Krisztus Jézusban*” (Fil 4,7).

DR. VIZIÁN MIKLÓS a Magyar Református Presbiteri Szövetség közelmúltbeli alelnöke

„*Szeret az ÚR, azért nincs még végünk*” – olvassuk Jeremiás sóhaját (JSir 3,22).

Még...!?

Tehát végünk lesz? Hol van ebben az Úr szeretete? Bizony, az elmúlt esztendő riasztó hírei, a gyakori elzártság, korlátozások, a fenyegető járvány variánsok, klímafenyegetések, illegális migráció... mind, mind a félelem, az elkerülhetetlen katasztrófa közeledtének érzetét keltik.

Végünk...!?

Igen, a biológiai létünk véges, annak vége lesz előbb vagy utóbb. Az, hogy **szeret az Úr**, éppen abban nyilvánul meg, hogy még akkor hív megtérésre, amikor még nincs végünk, hogy ne is legyen! Azért vette fel az Úr Jézus biológiai létünket, azért szenvedett és halt meg helyettünk, **hogy ne a vég legyen földi életünk elmúlása**. Aki már elfogadva ezt a kegyelmet, „átment a halálból az életbe”, annak az Úr szeretete abban nyilvánult meg ebben az esztendőben is, hogy szólt hozzá (írott és hirdetett) Igéje által, közösséget adott, feladatokat bízott rá... aki pedig még a fenyegető vég árnyékában élte idén napjait, annak hadd hirdessem az örömhírt, „*szeret az ÚR, azért nincs még végünk*”, mert még vár rád is, hogy kegyelme által átvigyen a halálból az életbe!

„*Mert az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet.*” (Lk. 19,10)

Legyen az Isten-Gyermek
kedves vendég
a kételkedők hajlékaiban,
a hitetlenek otthonaiban.

Az ide-oda ingadozók,
tévelygő milliók,
a befolyásolhatók,
és megvezethetők
szívébe Ő hozza el
az Igazságot, ami Élet
és hazavezető Út is.

Hadd éljen valóságos
és igaz egységben szeretet
és bölcsesség azok
szívében, akik Rád
várnak, Uram!

Dorothy
L. Sayers

Hadd legyen az isteni
Gyermek az emberi hatalmat
gyakorlók szemei előtt,
az uralkodók kulisszái mögött,
a lelki hatalmat gyakorlók
szívében.

Hogy az emberi
hatalomgyakorlás
ne torzuljon zsarnoki
önkényyé, elnyomássá.

Ezért kérünk, Urunk,
cselekedd meg,
hadd legyen szeretet és hatalom
egymást ellensúlyozva,
kiegészítve egymásért,
amíg eljössz
a Te Országodban.

FARKAS MÁRTA

Lemeztelenített lelkek filmjei

Szakács Sára dokumentumfilm rendezővel körülbelül két percig tartott, amíg megtaláltam a hangot, amely elengedhetetlen ahhoz, hogy az interjúalany bőrébe tudjak bújni, és fel tudjam vázolni azt, amit mindketten lényegesnek gondolunk. Az ő esetében a lényeg a hit és az isteni megjelenítése. Mondhatnánk, hogy sem a hitet, sem az istenit nem lehet megjeleníteni: nem is, de mindent el lehet mondani, amit a hit Isten Szentlelke segítségével eredményez. Szavakkal, sőt félszavakkal, rajzzal, filmkockákkal, cselekedetekkel, zenével vagy ecsettel, és a művészet ezer más lehetőségével.

Szakács Sára asszony a filmjeiben nagy mesterségbeli tudással mutat be mindent, amit hívó emberként más hívó emberek élet- és halálútjáról el akar, mert el kell mondania.

Az őrbottyáni sérült gyerekekkel kezdi a beszélgetést, akikről úgy készített dokumentumfilmet, hogy előbb majdnem egy évet velük töltött. Juhász Zsófia nagytiszteletű asszony, az Otthon vezetője, (egyébként kiváló költő) gazdag ismeretekkel ruházta fel őt, a gyerekek pedig azt nyújtották a forgatáson, ami a lényükből áradt: szeretetet, mosolyt, örömet, hitet. Ha akadt is olyan néző, aki először csóválta a fejét, hogy ejnye-bejnye, nem kellene filmre vinni ezeket a szegény kis teremtményeket, az a film közben együtt törölgette a szemét a többi nézővel. (Ahogy bevallása szerint Sára asszony is...) Nem azért, mintha szomorú lett volna a film, nem, ellenkezőleg: az áradó, ízkegig és velőig ható szeretet és öröm láttán.

Szakács Sára számos dokumentumfilmje közül még kettőt emelek ki. Nem azért, mintha a többi nem volna nagyon hasznos megnézni (itt kis kitérőt teszek: bibliaórákon, ifi foglalkozásokon, csendnapokon bizony helyük és szerepük volna!), hanem azért, mert református egyházunknak minden eszközt, amely ma rendelkezésünkre áll, fel kell használnia arra, hogy több életért leheljen a gyülekezetekbe. Az Ige egyháza vagyunk, igen, de tévedés volna behatárolni az Igét az emberi beszédbe, hiszen az emberi beszéd – Istenünk egyik csodája – nem attól lesz Ige, hogy a lelkész magyarázza, hanem attól, hogy hitet ébreszt. Ekkor válik valóra az, hogy a hit hallásból van. És ilyen eszköz lehet a film, legyen az játékfilm vagy dokumentumfilm. Ez utóbbi annyival hitelesebb, hogy, mint a neve mondja,

dokumentál. Mint Szakács Sára filmjei: az „Érték és mérték” (portréfilm Pap László professzorról), a „Fény a rácsokon” (3 film erdélyi lelkészek kálváriájáról), a „Pápai különkiadás” (Gulyás Lajos mártír lelkészről), vagy az „... és csupa alázat” (Pilinszky Jánosról).

Pap László teológiai professzor neve ma már csak kevesek előtt ismert, pedig korának egyik nagy hatású teológus tanára volt, aki a visszaemlékezők szerint kiváló volt nem csak tudósnak, de pedagógusnak is. Méltatlannak találom, hogy még a korról, a XX. század egyháztörténetéről szóló tanulmányokban is csak elvétve találkozunk vele, mint ahogy azt is, hogy még nem kapott helyet a Jad Vasem kitüntettjei között, holott több száz zsidó gyereket menekített a vézskorszakban. A róla szóló filmben találkoztam azzal az egyszerű, ám éppen azért kitűnő jelképpel, amely a hívők és Jézus Krisztus egymáshoz való viszonyát ábrázolja ki: ahogy a kocsikerékben a küllők – a tanítványok, a hívők – középpüth futnak össze, egyre közelebb Jézushoz, ám ahogy távolodnak a kerékagytól, úgy erőtlenedik, úgy halványul a hitük, és bizony úgy lesznek egyre többen.

Szólnom kell még az erdélyi trilógiából Csiha Kálmán református lelkészről, aki olyan békével, olyan derűvel a tekintetében meséli el azt a hallani is vérfagyasztó kálváriát, amelyet vele a trianoni békediktátumon hízott román hatalom végig járatott. A börtönben az emberek lemeztelenített lelkeké váltak – mondja –, akik együttézésért és irgalomért könyörögtek. És ő, meg sok lelkész társa, gyógyírt hozott a szerencsétleneknek. Ahogy ezek között is akadt olyan, aki a nyomorúságban meg nem esedve gyakorlatilag a pusztulást választotta, csak hogy a neki juttatott ételmet hosszú hónapokig a lelkésznek adhassa – hogy ő túléljen. S végül Csiha Kálmán elmeséli azt a csodát, azt a karácsonyt, amikor először csak páran, majd az egész börtön zengett a karácsonyi énekektől.

Időnk fogytán, kértem Szakács Sára asszonyt, hogy meséljen magáról, a családjáról, a reformátusságáról. Boldogan és büszkén mesél az ősökről, a lelkész elődökről, erdélyi kötődéséről, majd a család újabb örömeiről: a nemrég lelkésszé avatott unokaöccséről, akit hamarosan követni fog az unokahúga is. A debreceni lelkész-avatásra ő egyértelmű isteni útmutatáson alapuló Igét vitt:

Ne félj, mert én veled vagyok! És Sára asszony elismétli a vezérigéjét: *Én vagyok!* (Mt 17,24). És hozzáteszi: *...nélkülem semmit sem cselekedhettek!*

Bizakodik, hogy a Pap László professzorról már elkészült második rész utómunkálataira sikerül támogatót találnia (eddig nem sikerült), mert akkor érezhetné úgy, hogy megtette a rábízott feladatot. Eddig is csoda volt, isteni csoda, hogy elkészültek a filmjei, és neki bizonyossága van afelől, hogy a még hátralévővel is missziót teljesít.

Isten segítse őt ebben!

FILM	hivatkozás
„Érték és mérték...” portréfilm Pap László professzorról	https://youtu.be/xxDnTnKbbv8
ELSŐKÉZBŐL ,56	https://youtu.be/NWfvpvb39w0
„FÉNY A RÁCSOKON” - 1. Mózes Árpád evangélikus püspök	https://youtu.be/vtJXvGZAEeQ
„FÉNY A RÁCSOKON” - 2. András Ágoston tanár	https://youtu.be/UhmgQp5JIOg
„FÉNY A RÁCSOKON” - 3. Csiha Kálmán református püspök	https://youtu.be/b1lcl16iJdK
„Esőjegy” - (RAINCHECK) - Halász Péter portré	https://youtu.be/0-B7NACDgCM
„Rác Vali „Igazak kertjében”	https://youtu.be/QeF1r2wA8Cg
M5 TV Pápai különkiadás – Ajánló	https://youtu.be/pejTdhx_FRI
„Pápai különkiadás”: Gulyás Lajos emlékezetére	https://youtu.be/iWVPvqYBvIU
„... és csupa alázat.” - Pilinszky János	https://youtu.be/Na1cGpfqzJQ

DR. NAGY MIHÁLY

EVANGÉLIUM 21

EGY KÜLÖNLEGES, KORTÁRS KÉPZŐMŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNYRŐL

Tizenkét felkért művész száznál is több alkotása volt látható 2021. őszi Debrecenben, a MODEM Galériában. A mecénás házaspár – Kovács Levente és Kovács-Szabó Tímea – a négy evangélium alapján, Jézus életéből meghatározott tizenkét témát. A művészeknek ezek közül volt lehetősége egyet választani, és azt néhány alkotásban megjeleníteni. Érdekes felsorolni a témákat: 1. Mária és Erzsébet találkozása. 2. A születéstől a keresztreig. 3. A tanítványok kiválasztása. 4. A tanítások formáló ereje. 5. A gyógyítások. 6. Jézus csodái. 7. Pélázatok. 8. A lábmosás és az utolsó vacsora. 9. A Gecsemáné kert. 10. Keresztre feszítés. 11. Sírbatétel. 12. Feltámadás.

Ide kívánczik egy rövid idézet a gyűjtemény tulajdonosainak, a kiállítás jól sikerült Katalógusa elején található, az Olvasók számára írt bevezetőjéből: „Célunk, hogy a gyűjtemény minél több helyen való bemutatásával a lehető legtöbb embertársunk számára megismerhetővé, újra – vagy akár először – elgondolkodtatóvá és átélhetővé tegyük keresztyén kultúránk és hitünk alapjait. Egyúttal hangsúlyozzuk azt a szilárd meggyőződésünket, hogy a krisztusi életmű a 21. század művészetében is otthon van, annak teremtő része.”

A kurátor, *Petrányi Zsolt* szabad kezét kapott a művészek kiválasztására, és a kiállítás rendezésére. A kiválasztásnál nem volt feltétel a vallásosság, vagy valamelyik keresztyén egyházhoz való tartozás sem. Talán ebből is következik, hogy az alkotások olyanokat is meg tudnak szólítani, akik nem szoktak templomba járni. Álljon itt a művészek neve abban a sorrendben, ahogy a fentebb felsorolt témák megjelenítésére vállalkoztak. *Imre Mariann, Fátyol Viola, Csontó Lajos, Asztalos Zsolt, Richter Sára, Fehér Márta, Bukta Imre, Lovas Ilona, Erhardt Miklós, Gerber Pál, Szelley Lellé, Mátrai Erik.*

A művészek nagyon különböző megoldásokat alkalmaztak a választott téma kifejtésére. A hagyományos olaj- és akvarell technikától a fotón, videón át a hosszú lenvászonra nyomtatott szövegig, mindkét oldalán kézimunkával. De van akril üvegfestés papír kivágásokkal vagy tükörcél installáció és „betonhímzés” is. Az előző évszázadokban a Biblia eseményeit a művészek törekedtek minél élethűbben illusztrálni. Az Evangélium 21 tárlat témái inkább folyamatokról szólnak. Talán éppen ezért, a történeteknek nem az illusztrálását, hanem az átél értelmezését láthatjuk, a 21. század eszközeivel kifejezve.

A kiállítás jellemzésére, a gazdag anyagból kiválasztottam néhány példát. A második témát kidolgozó *Fátyol Viola* a Katalógusban így vall tizenhárom alkotásáról: „A születés csodája univerzális. Mária gyermeket szült, és ez olyan csoda és misztérium, ami összeköti őt minden anyával. Mária ugyanúgy vajúdott, átélte a várakozás feszültségét, az aggodalmat, a mélyes fátadságot, megdöbben áhítattal vette kezébe gyermekét először, talán kínlódott a szoptatással is.” A képeket szemlélve mi is átéljük a teremtő folyamat csodáját. Az „Ég horizonttal”, a „Lebegő gyöngybabok”, a „Gyöngyök és csírák”, az „Anyá gyermekkel”, a „Kenyérmező” című képeket szemlélve, nem vagyunk többé kívülállók. A születéstől, s az által, Aki ezt mondta magáról: „*Én vagyok az élő kenyér ... amelyet én adok oda a világ életéért, az az én testem*” (Jn 6,51), az újjászületés lehetősége nyílik meg előttünk.

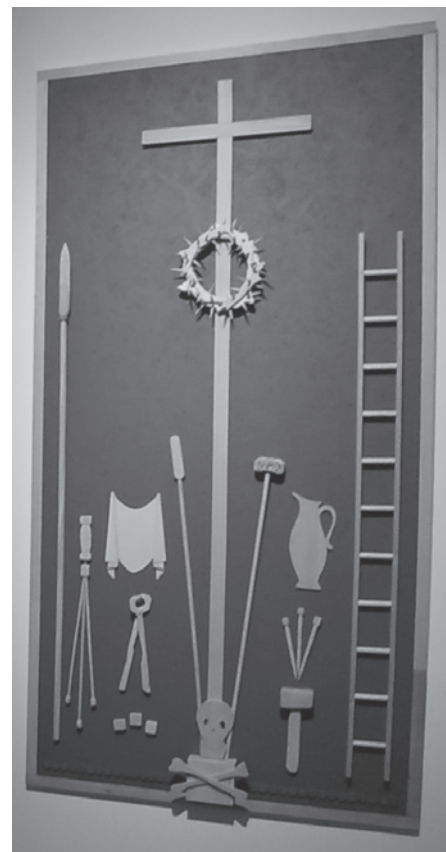
Csontó Lajos: A tanítványok kiválasztása. A képernyőn olyan videó perreg, ahol a kamera egy eseményre feszülten figyelő sok-sok nézőt örökíti meg. A művész kiválasztott közülük tizenkét arcot – akár mi is köztük lehetnénk –, akik nem a történetre figyelnek, hanem az éppen észrevett objektívbe néznek. Ezek a tizenkét tanítványt megismerő felnagyított faliképek a fotók alapján készültek. Úgy tűnik, mintha mindegyikük a szemünkbe nézne. Jézus ugyanis őket személyesen megszólítva, hívta el tanítványait. A két halász, Péter és János elhívásáról például ezt olvassuk: „*Így szólt hozzájuk: Jöjjetek utánam, és én emberhalászká teszlek titeket. Ők pedig azonnal otthagyták hálójukat, és követték őt*” (Mt 4,19-20).

A keresztre feszítés installációján *Gerber Pál*, az evangéliumok leírásaiból kigyűjtött, összesen tizennégy eszközt jelenített meg. Például a keresztet, a töviskoszorút, a kor-

bácsot, szegeket, még a kockákat is látjuk, melyekkel a keresztre feszítést végző római katonák Jézus köntösére sorsot vetettek (Jn 14,29). Mindezt egy 130x260 cm-es keretben, sötét háttérrel, bükk-, fenyő- és hársfából kifaragva.

Mátrai Erik a Feltámadás témáját, talán az összes közül a legnehezebben megjeleníthetőt választotta. Kétféle állványon, tükörcélel konstruált sugárkoszorút látnunk, amit négy oldalról négy, különböző színű, erős fényű spotlámpa világít meg. Miközben körbe járjuk az alkotást, a fények, színek és árnyékok lenyűgöző hatása alá kerülünk. A művész ezen kívül megalkotta a négy evangélista (Máté, Márk, Lukács, János) portréját is, a rájuk jellemző módon. A korabeli zsidók által megvetett foglalkozást űző Máté, a vámszedő kifejező arcmása például különböző bankjegyek szétvágtott darabkáiból áll össze.

A kiállítást *Kovács Leventének* – aki egykor Debrecenben, a Református Kollégium Gimnáziumában tanítványom volt – egyik tárlatvezetésén volt alkalmam megismerni. Számomra egyértelművé vált, hogy a művészet eszközei által a hit és a keresztyén kultúra napjainkban is élményt adóan átélhető.

DR. HARDY F. GÁBOR

SZÉP REND, A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ ALKOTMÁNYÁRÓL ÉS KORMÁNYZÁSÁRÓL V.

„Ímé mindnyájan, kik itt vagytok Izráel fiai, szóljatok erről és tanácskozzatok felőle” (Bírák 20,7)

Az ország határain belül 4 református egyházkerület működik, melyek a területükön lévő egyházmegyéknek az egyházi kormányzás és igazgatás felsőbb hatóságai. Az egyházkerületek szervezete, felépítése, működése sokban hasonlít az egyházmegyékhez, vezetőit többségében az egyházközségek presbitériumai választják. Az egyházi tisztségviselő mellett itt is mindig ott van a presbitéri tisztségviselő, akárcsak a megyében.

Az egyházkerület feladatait a közgyűlés, a tanács, az elnökség, a bizottságok és a tisztségviselők, alkalmazottak látják el. Tisztségviselők a püspök, a főgondnok, a lelkési és presbitéri főjegyző, a tanácsosok, a lelkési és presbitéri jegyzők, a jogtanácsos, a gyűjteményi igazgató, és a püspöki titkár. Az egyházkerület szabályrendeletben más tisztségek, valamint alkalmazottak felől is rendelkezhet.

Püspökké választáshoz legalább tízévi önálló lelkési szolgálat szükséges.

Az egyházkerületet a püspök és a főgondnok együttesen képviseli. Mindketten tisztségükönél fogva tagjai az egyházkerületi közgyűlésnek, az egyházkerületi tanácsnak, az esperes-gondnoki értekezletnek, a Zsinatnak, a Zsinati Tanácsnak, a Zsinat Elnökségi Tanácsának. A püspök és elnöktársa, a főgondnok intézkedik a közgyűlés összehívásáról, az egyházépítő munkát a bizottságok közreműködésével irányítja, a vezetési, irányítási, felügyeleti, utalványozási, egyházközség-látogatási (generalis visitatio), a tisztségviselők és alkalmazottak jelentéstételre felhívás szolgálatokat is együtt látják el, másrészt felelősek az Egyházkerületi Tanács, a Közgyűlés és a Zsinat határozatainak végrehajtásáért.

A püspök kizárólagos hatásköre a lelkészképzés vizsgát tett személyek lelkési szolgálatok teljesítésére felhatalmazása és a lelkészszentelése – utóbbi az esperesek segédletével –, a közgyűlésnek az egyházkerület életéről évenként jelentéstétel, a missziói és intézeti lelkész kinevezése, a segéd- és a beosztott lelkészek kirendelése.

Főgondnok választáshoz legalább hat évi presbitéri szolgálat, egyházi szolgálatra kiemelkedő készség, egyházi vezetésre alkalmasság, közmegebecsülés szükséges.

A püspök helyettese a lelkési főjegyző, a főgondnoké a presbitéri főjegyző, a főjegyzők helyettese pedig a kor szerinti legidősebb jegyző.

Az évente legalább egyszer összehívandó egyházkerületi közgyűlés alkotó tagjai az előzőekben már megjelölt választott egyházkerületi tisztségviselők, az esperesek, az egyházmegyei főgondnokok, az egyházmegyék lelkész és nem lelkész képviselői, a jogtanácsos, az egyházkerületben működő felső-, közép- és alsófokú oktatási intézmények, óvodák szintenként egy-egy oktató képviselője, a teológiai akadémia-, hittudományi egyetem egy-egy oktató képviselője, tudományos gyűjtemények egy-egy képviselője.

Az egyházkerületi közgyűlés tanácskozik és intézkedik az egyházkerületre tartozó egyházi és intézményi igazgatási ügyekben. Leg-

fontosabb egyházi feladata örködni az evangéliumi tan tisztasága felett. Felügyel az egyház önkormányzati jogaira, szabályrendeletet alkot, bizottságokat választhat, gondoskodik az egyházépítő munka szervezéséről és irányításáról, megállapítja az egyházkerület költségvetését, elfogadja a zárszámadást, javaslatokat terjeszt elő a Zsinathoz. Tanácskozási szabályzatát és ügyrendjét maga állapítja meg.

Két közgyűlés közötti időszakban a közgyűlés által végzendő feladatok többségét az egyházkerületi tanács látja el.

Az egyházkerületi tanács tagjai az egyházkerület- és a területén lévő egyházmegyék elnöksége, a kerületi főjegyzők, egyházmegyénként kettő-négy választott képviselő egyenlő arányban, lelkész, ill. presbiter.

Az esperes-gondnoki értekezlet az egyházkerület elnöksége hívja össze. Résztvevői az esperesek, főgondnokok, egyházkerületi főjegyzők. A testület az egyházkerület elnöksége mellett működő tanácsadó testület. Az egyházkerület elnökségének tagjai a püspök és a főgondnok. Azokban az ügyekben kell eljárniuk együttesen, melyeket a törvény erejénél fogva a két elnöknek együtt kell intéznie.

Az elnökség határozata és intézkedése ellen, ha a törvény másként nem rendelkezik, a közgyűléshez lehet halasztó hatályú jogorvoslattal élni.

Az egyházkerület része még az egyházkerületi bíróság, melynek működéséről külön törvény rendelkezik.

LUTHER AZ IRGALMASSÁGRÓL A MAGNIFICAT (LUK 1,46-55) ALAPJÁN

„Ő irgalmas azokhoz, akik hiányt szenvednek jogosságból, bölcsességből, lelki javakból és készek lelki szegények maradni. Ők az igazi istenfélők, akik semmire sem tartják méltónak magukat, szívesen mutatkoznak meztelennek Isten és a világ előtt... De a drága kegyelemből hálaival, boldogan és félelemmel fogadnak el mindent, mint idegen javakat... Az ő irgalmassága nemzetségről nemzetségre - Mária soha nem fuvalkodik fel, mintha nem lenne többé szüksége erre az irgalomra. Az Ő irgalmassága tart nemzedékről nemzedékre, nem pedig az, amit mi gyakorlunk. Az Ő irgalma minden reggel új. A továbblépés, haladás életünkben igazából abban van, hogy napról-napra jobban belátjuk, mennyire szükségünk van Isten irgalmára. Ha életemnek a végére érek, akkor mondhatom ki csak végérvényesen: most aztán igazán végem lesz, ha nem találok irgalmasságot. És ha Isten akkor még egy nappal megajándékoz, akkor ezen az utolsó napon egyre inkább és inkább csak ezt szabad mondanom: Kegyelemre szorulok! Ez lenne az igazi haladás, továbblépés!”

D. SZABÓ DÁNIEL

A KOREAI KERESZTYÉNSÉG A TÖRTÉNELEM VIHARAIBAN, A SZOLGÁLAT ÚTJÁN (I.)

Úgy tűnik, hogy az esztendő talán legkülönbözőbb történelmi, egyházi, nemzeti ünnepeinket és sok irányú emlékezéseinket is mélyen érintő ideje éppen október utolsó és november első napjaiban vesz körül bennünket. Ebben az esztendőben még az újabb covid-hullám jelentkezése is erre az időre esett, és ebben kapott még helyet az ismert nemzetközi koreai-magyar és viseigrádi kapcsolatainkat együtt ápoló találkozás is.

Míndezek között még testi erőtlenséget is megtapasztalva gondoltam arra, hogy immár 20 évvel ezelőtt történt, amikor a már korábbi cigánymissziós szolgálatunkat a Presbiteri Szövetség is befogadta egy sárospataki kollégiumi ülésen. Ebben az időben havonta egyszer jöttünk össze szélesebb mezőről, hogy cigány testvéreinkkel gazdag konferenciát tartunk.

Ehhez a szolgálatunkhoz kívánt csatlakozni később a koreai Rev. Choi Young missziói lelkész is, kedves feleségével és hároméves leánykájukkal együtt, aki egy amerikai tanulmányútján kapott hírt felőlünk, majd elköteleződést is szolgálatunk iránt. Koreai testvéreink a tengerészek között végzett hét éves missziói gyakorlatból érkeztek, több mint 10 tonna Bibliát osztva szét száz és száz csatornán és hajón. Tudni kell, hogy Dél-Koreának hat hatalmas tengeri kikötője van, melyben évente átlagban 260 ezer tengerész és utas fordul meg. Illetve, azt is hallhatjuk, hogy a világ tengerein együtt mintegy hétmillió tengerész végzi szolgálatát folyamatosan.

Koreai kapcsolatunk Rev. Choi Youngon keresztül rendkívül gyorsan kiszélesedett, és támogatásukkal egyre inkább gyülekezeti jelleget öltött a misszióknak, melyet már Zsinatunk Missziói Osztálya is nagy figyelemmel és szeretettel tartott számon, és támogatott az országos református cigánymisszióban történő aktív részvétellel, illetve örömmel fogadta kezdeményezéseinket is.

Ahogy említettem, megindult a koreai presbiteriánus, azaz református közössé-

gek érdeklődése és nagy létszámú csapatos látogatása, hogy cigány gyülekezeteinket megismerhessék és szolgálatunkat, kapcsolatunkat erősítsék. A látogatók között olykor az otthoni, máskor amerikai-koreai közösségek legismertebb tanítói és látáshordozói is eljöttek. Az is előfordult, hogy akár nyolcvan fős, Olaszországban ösztöndíjas vagy már hivatásában előadó operaénekes és zenész koreai csapat érkezett hozzánk, hogy az egész falut, vagy éppen Pataki Kollégiumunkat érintő, bizonyosságot tevő, nagyívű programjuk után cigánygyermekünkkel futballozzanak, énekeljenek és imádkozzanak együtt.

Most az elmúlt két év visszafogottságában, és ismételt koreai utazásaink és szolgálataink után arra gondoltam, vajon a számos beszámoló alapján mit is tudhatnak kedves olvasóink ennek a rendkívüli népnek a történetéről, s benne Isten munkájáról? Senkit meg nem bántva, de saját ismereteim fogatkozásait is tapasztalva, néhány hasznos, bár lexikonosan rövid tájékoztató sort bátorodom még átadni a szűk kereteken belül. A számok változók lehetnek, de mégis irányadóak. Milyen nagyságú is a felszige-ten található Koreai Köztársaság területe? Nem több, mint 99067 km², aminek alig 22%-a művelhető, a többi erdő, magas hegyekkel és sziklakkal. A mai Magyarországunk 93030 km². Majdnem azonos nagyságrendűek vagyunk, de ők a mi országunk alig 1/3-nyi lakható részén 50 millióan élnek. Ők 520-an vannak egy négyzetkilométeren belül, mi alig 100-an (Mongóliában 2 fő általában egy km²-en belül). Fővárosuk, Szöul 10,5 millió, de még számos 4, 3, 2,

1 milliós városuk van. Érthető, ha Korea – minden tekintetben – „felfelé” terjeszkedik.

A nemzet maga a világ egyik legegységesebb közössége: 99,8 %-ban tisztán koreaiak lakják az országot és egy nyelvet is beszélnek. A történelmük viharai közepette ez alig elképzelhető csoda. Igen magas arányban főiskolai, egyetemi végzettséggel is rendelkező nemzet. Évezredekre is visszatekintenek kutatásaikban, de szorosan véve kétezer évben mérik történelmüket. Kedves és megtisztelő, hogy minket is rokon népek tekintenek ismereteik alapján.

(Folytatjuk!)

KARÁCSONYI ÖRÖMHÍR A DRÁVA-SZÖGBŐL

„Óh, te boldog karácsonyest, mi voltál te nekem? Ezt én nem tudom leírni. Úgy éreztem magamat, mintha valami mély álomból kezdenék felébredni. Úgy a szívembe nyilallt az a gyönyörű ének: Nyíl meg szívem, lásd meg jobban... Óh, kedves vendég nálam szállj! - s már sóhajtottam is: Jöjj be hozzám... Én lelkeimnek rejtekeibe, zárkózz emlékezetébe! S éreztem, amint felpattant dacos szívem zárja és hidegségét elárasztotta valami túlvilági béke és melegség. Könnyzápor között kísértem elmémme az éneket: A mennyei magas égben Istennek dicsőség legyen, Ki szent Fiát küldé értünk, Hogy megváltónk lenne nekünk.” (Borkó Julianna vallomása, 1906)

DR. TÓTH JÁNOS

„KÖZÖS ÉG – KÖZÖSSÉG”

Egyházmegyei presbiteri konferencia Kötegyánban

A koronavírus járvány miatti korlátozások közel 2 éven át akadályozták, hogy a békési egyházmegyében nagyobb létszámú, személyes részvétellel lebonyolított konferencia kerüljön megszervezésre. Éppen ezért nagy hálaadásra adott okot, hogy szeptember 11-én egyházmegyénk egyik leghatárszélíbb gyülekezete, a kötegyáni református közösség vállalta a presbiteri konferencia vendéglátását. *Tyukodi László* nagytiszteletű úr gondos szervező munkája eredményeképpen már reggel fél 9-kor megkezdődhetett a regisztráció a templom előterében.

A közösségre vágyás egyértelmű jele volt, hogy a nyitó áhítatot megelőző közös éneklés idején – melyet *Kovács Tibor* körösladányi lelkipásztor vezetett – már a 150-et közelítette a jelenlevők száma! *Demeter Ottó* esperes úr nyitó áhítatának alapigéje /Mt 18,19-20/ az egyetértés, a közösségek szimfóniájának, az egy akarattal Istenhez forduló imádság fontosságára hívta fel a figyelmet.

Dr. Tóth János megyei elnök megnyitóját követően köszöntés hangzott el a debreceni *Örök Csaba* és a bihari *Szabó Sándor* területi szervezet elnökei részéről is, akik megtisztelték rendezvényünket. A központi előadást *Pethő-Korpos Orsolya*, a Budapesti Svábhegyi Gyülekezet beosztott lelkipásztora tartotta „Közös ég-közösség” címmel.

A bevezetőben a közösség fogalmának bemutatása után hangsúlyozta, hogy a valós közösség többet jelent, mint „közös ég alatt” élni. A valós közösségben a tagok önként megosztják egymással a magánéletüket, segítik egymást, erőforrásaikat, szabad idejüket az adott közösség javára fordítják. Fontos tudni, hogy a közösségi lét az isteni

teremtettség része: Isten az embert valódi közösségre teremtette, s közben magát is megosztotta az emberrel.

A közösségek jellemzően három fő szempont alapján szerveződnek: *hely, érdeklődés és szellemiség-lelkiség*. A vallási közösségek kezdetben lokális közösségek voltak, melyből a tradicionális, népegyházi jellegű vallásosság kialakult. Ez később a modern és posztmodern korban jelentős változásokon ment keresztül, és ez az új helyzet generációs szakadékokat eredményezett a közösség értelmezésében.

A biblikus megalapozottságú közösségekben a szellemi-lelki összetartozás elsődlegessége jelenik meg: Krisztus elhívott tanítványainak közössége alakul ki, ahol a „koinónia” kezd működni, ami a hívek egymás közötti és egyidejűleg Krisztusnak a hívekkel való kapcsolódását valósítja meg.

A Covid időszak azt mutatta meg, hogy a megpróbáltatás azokat a közösségeket viselte meg kevésbé, melyeket nem a tradíciók és az egyéni igények, hanem a krisztusi elhívás tartotta össze. Bemutatta az előadó a presbitérium fejlődésének lehetséges szakaszait, a csoportdinamikai modelleket, a

presbiteri tisztség kettősségének /testületi vezető és testületi gyülekezeti tag egyidejűleg/ érdekességét. Elemezte a különböző vezetési stílusokat és ezen belül a presbiter-lelkipásztori kapcsolat sajátosságait, és kiemelt fontossággal beszélt Jézus vezetői gyakorlatáról, amire azt volt jellemző, hogy lemondott vezetői jogairól, és egyenrangú félként vett részt a közösség munkájában.

Ilyen módon jöhet létre a presbitériumban egy ún. korporációs közösség, ami a gyülekezet egészére is pozitív hatással van. Jézus „szituatív” vezető volt, ami azt jelenti, hogy nincs egyedül üdvözítő stílus: az lehet jó vezető, aki az aktuális adottságokhoz igazítva tudja kiválasztani a megfelelő vezetési magatartást.

Az előadás után a templommal szomszédos iskola termeiben kiscsoportos feldolgozás következett, melynek tapasztalatairól a csoportvezetők az egész konferencia közössége előtt számoltak be. A beszámolókból számos értékes tapasztalatot lehetett nyerni, és megerősödni abban, hogy ezt a feldolgozási módszert a következő rendezvények, konferenciák során is érdemes alkalmazni.

A program során regeneráló és lelki feltöltődést okozó hatásúak voltak a hangszerrel kísért közös éneklések. *Tyukodi László*, a vendéglátó gyülekezet lelkipásztora által mondott zárszó és áldás után közös ebédre került sor, ahol a résztvevőket helyben készített ízletes tradicionális babgulyás és sok finom sütemény várta. Kötegyánban közös ég alatt igazi, közösséget erősítő élményben és áldásokban részesültünk, mely gyülekezeteink, presbitériumaink épülésére szolgálhat.

CSERI KÁLMÁN: KEGYELEM NÉKTEK! (A KOLOSSÉ LEVÉL MAGYARÁZATA)

Különösen időszerű ennek a levélnek az üzenetét alaposan megismernünk.

Pál apostol elszánt küzdelmet folytatott a gyülekezet létét és tisztaságát fenyegető tévhit ellen. Felsorolja azokat az üdvényeket, amikben ő hitt, amikben a kolosséi hívők is hittek, és arra biztatja őket, hogy amit egyszer már Isten kegyelméből megismerhettek, igazságként elfogadhattak, és ami bevált a hívő gyakorlatukban, ahhoz ragaszkodjanak.

Gyakorlati kérdésekre is kitér, hogy az új ember felöltözése mit jelent a családi kapcsolatokon belül, mit jelent a társadalmi kapcsolatokra nézve, és hogyan lehet jól megfelelnünk azoknak, akik kérdeznak minket. Vagyis: Jézus Krisztus tanítványa legyen érett, felnőtt keresztyén, aki értelmesen, világosan, bátran tud beszélni a hitéről, és Jézushoz tud vezetni másokat.

A könyv beszerezhető a szerző egykori gyülekezetében, Bp-Pasaréten (istentiszteletek után), illetve a Harmat kiadó terjesztésében.

A 100 éves Dunakeszi Református Egyházközség életéből

2021. június elsejétől új lelkipásztora van egyházközségünknek, *dr. Kodácsy Tamás* személyében, aki Szövetségünk Missziói és Presbiterképzési Bizottságának tagja. A 46 éves lelkész 2014-2020 között beosztottként szolgált gyülekezetünkben. Lelkipásztori szolgálata mellett a KRE Egyház- és Társadalomkutató Intézet Teremtésvédelmi Műhelyében műhelyvezető tudományos főmunkatárs.

Június 4-én a városi Trianon-megemlékezés után – egy év késéssel – avattuk fel a templomunk falán elhelyezett emléktáblát. A Nagy-Magyarországot formázó kövön Dsida Jenő idézet van a Psalmus Hungaricus-ból:

„Székelyek, ott a bércek szikla-mellén,
üljetekek mellém!

Magyarok ott a Tisza partján,
magyarok ott a Duna partján,
magyarok ott a tót hegyek közt
s a bácskai szőlőhegyek közt,
üljetekek mellém.”

Hosszú idő után újra úrvacsorás istentiszteletet tarthattunk! A gyülekezeti tagok adományából 140 darab kis kelyhet gyártott le egyik presbiterünk, így bizonyos óvintézkedéseket betartva magunkhoz vehettük a bort és a kenyeret.

Nyári táborainkat is meg tudtuk tartani: óvodás-kisiskolás, felsős, ifi, gyülekezeti nagytábor. A tanévet 450 hittanossal, és hat hivatkozottól kezdtük meg a város óvodáiban, iskoláiban.

Szeptember 2-4. között részt vettünk a MRPSz Országos Konferenciáján Piliscsabán.

Szeptember 18-án ünnepeltük egyházközségünk önállósodásának 100. évfordulóját. Igét hirdetett *Prof. dr. Bölcskei Gusztáv*, akinek édesapja – *Bölcskei Géza* – lelkipásztorunk volt 1943-45-ig. Istentisztelet után bográcsban készült ebédet ettünk, majd megnyitottuk gyülekezet-történeti kiállításunkat az első lelkészünkről elnevezett

Kirner teremben. Előadást hallhattunk gyülekezetünk 100. évéről és az azt megelőző időszakról: miképp eresztettek gyökert protestáns atyáinkfiat a katolikus településen. Az ünnepséget egy fiatalokból álló vonós- és csembaló együttes szolgálata zárta.

A reformáció ünnepét október 30-án az 500 perces bibliavetéléssel kezdtük. 2017-ben, a reformáció 500. évfordulóján vettük az ötletet Nehémiás könyvének 8. részéből: felolvasták a törvénykönyvet

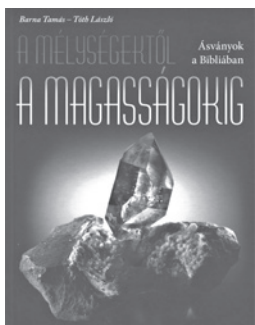
„virradattól délig”. Mivel ez 500 percnek is megfelel, hajnali 3:40-től délig bibliát olvastunk. Mára, az 5. alkalom után (504 perc) elmondhatjuk, hogy kezd hagyománnyá válni ez az együttlét. Nem valami féle önmagamutogató alkalom ez: folyamatosan olvasunk egy-egy bibliai szakaszt és minden rész után zsoltárt, dicsőretet éneklünk. Idén a Királyok második könyvét, Lukács evangéliumát és Dániel könyvét olvastuk fennhangon.

Ezt követően a már tavaly, a covid miatt pünkösdről öszre áthelyezett konfirmandusi beszámoló következett. 11 ifjú tett vallást Jézus Krisztus mellett, adott számot hitéről, a tanultakról. Külön öröm, hogy két presbiter-társunk gyermeke is közöttük volt. Utána szeretetvendégségen vett részt a gyülekezet.

Október 31-én úrvacsorás istentiszteleten tettek konfirmációi fogadalmat fiataljaink. 17 órakor az evangélikus testvérek várták gyermekprogramokkal a kicsiket, majd a 18 órakor megtartott áhítat után zsoltáreneklős, fáklyás menettel vonult át a népes gyülekezet a Főterre. Nagy kört alkotva énekelte tovább, hallgattuk *Chikán Katalin* evangélikus és *Kodácsy Tamás* református lelkész szavait és köszöntöttük egymást. Az ünnep november elsején az alagi temetőben zárult ökumenikus áhítattal. Reméljük, hogy az esztendő előttünk álló napjai s az adventi időszak is sok áldott együttléttel ajándékozza meg a gyülekezeteket, a testvéri közösségeket! SDG!

Varga István, Északpesti Egyházmegyei Területi Szervezetünk alelnöke

A PRESBITER KÖNYVESPOLCÁRA: A MÉLYSÉGEKTŐL A MAGASSÁGOKIG - ÁSVÁNYOK A BIBLIÁBAN

Szép kiállítású, nagyon jó minőségű ásvány-képeket tartalmazó album jelent meg Kecskeméten, amelynek a szövegét *Barna Tamás*, a fényképeket *Tóth László* készítette. Az ásvány-képeket összefogó gondolati vezérfonal a Biblia. Ez a téma az utóbbi húsz évben már szinte külön műfajt képvisel, amelyben az úttörő *Nagy Mihály* debreceni tanár 2003-ban megjelent könyve volt. 2006-ban Kecskeméten is megjelent már egy füzet „Ásványok a Bibliában” címmel, amely *Fuxreiter Andrásnak*, a Református Egyház ottani Ráday Múzeumában bemutatott ásványgyűjteményéhez szolgált kiállításvezetőül. Ennek szerzője *Fogarasi Zsuzsa* volt. 2009-ben *Ócsai Árpád* Nyírbogdányban is megjelentetett könyvet „Ásványok a Bibliában” címmel,

ez az internetről szabadon letölthető. Ennek beosztása hasonló a jelen könyvhöz, de nem tartalmaz képeket.

Míg *Nagy Mihály* könyve egyértelműen a Református Egyházhoz és a Károli-Bibliához kötődött, és erősen misszionáló szellemű volt, a jelen kötet inkább semleges vallási tekintetben, és egyaránt használja a Károli-Biblia régebbi, 1868-as és 1921-es kiadásait, valamint az 1973-ban megjelent katolikus Bibliát. Ugyanakkor nagy felfedezése a szerzőknek, hogy bevonták a zsidó vallás ilyen témájú iratait is, amit *Löw Immanuel* (1854-1944) szegedi főrabbi ilyen irányú munkái képviselnek.

A szerzők a Bibliában előforduló ásványokat 3 nagy csoportra osztják: 1. Fémek, 2. Drágakövek, 3. Egyéb ásványok. Az egyes ásványok tárgyalása az alábbi módon történik:

Először az ásványtani alapokat idézik a szakirodalomból szóról szóra, nagyon helyesen nem a saját megfogalmazásuk szerint, mert itt fontos az adatok pontossága. Ezt egészítik ki minden ásványnál a szebb-

nél szebb ásvány-fotók. A képek színe is valószerűnek tűnik, és különösen jól érvényesülnek a belső fényvisszaverődések és az éles kontúrú kristályformák.

Ezt követik a bibliai idézetek, felváltva a háromféle Bibliából. A bibliai idézeteket rövid, tárgyilagos tartalmi összefoglalások és magyarázatok követik.

Talán a legértékesebb rész az egyes ásványok leírásánál a kultúrtörténeti magyarázat. Ez az ókori keletnek az ásványokról való felfogását idézi, ami kimeríthetetlen ismeretek tárháza.

A Biblia az élet teljességét felöleli, ami a benne említett ásványok sokféleségében is megnyilvánul. Ezt fejezi ki a könyv címe: „A mélységektől a magasságokig”. A föld mélységeiben talált ásványok a Bibliában a mennyi magasság kiabrázóloi lesznek.

Viczián István

Megjegyzés: *Kiadja: Barna Tamás, Kecskemét. 2020. 99 p. A könyv megrendelhető a szerzőnél, dr. Barna Tamás, 6000 Kecskemét Pósa L. u. 9., vagy e-mailen: barnaesfiai@gmail.com.*

Szatmár - Milyen kihívásokkal kell szembenéznünk?

A Presbiteri Szövetség Szatmári Tagozata november 14-én konferenciára hívta tagjait és a környékbeli gyülekezetek presbitereit a Mátészalka Kertvárosi Református Gyülekezet Északi templomába, ahol érdekes témát feszegetett előadónk, *Nagy Károly Zsolt* antropológus, teológiai tanár. Arra kereste előadásában a választ: melyek egyházunk mai kihívásai? Már maga a „kihívás” szó nagyon beszédes, hiszen az Értelmező Kéziszótár legalább 4 értelemben is használja: 1. Szoktuk a szót használni, amikor valaki egy helyről egy másik, külső helyszínre hív valakit. 2. De akkor is, amikor valaki párbajt, versenyt, az erők összemérését kezdeményezi. 3. Átvitt értelemben szoktuk használni akkor, amikor valaki kihívóan, másokat ingerlő módon viselkedik. 4. De nem utolsó sorban akkor is, amikor valaki kihívja maga ellen mások haragját, ellenséges indulatát. Előadónk arra hívta fel a figyelmet, hogy ha innen közelítjük meg a kérdést, ezek a kihívások bennünket is el kell mozdítsanak a status quoból, dolgaink átgondolására kell serkentsenek, annak felülvizsgálatára: mi működik, s mi nem, mi van az Igével összhangban, s miben tértünk el az évek során?

Milyen veszélyek fenyegetik a ma Egyházát?

Nagyon szépen összefoglalta ezt az Egyházi Jövőkép Bizottság, mely évekig foglalkozott, a gyülekezeteket is bevonva, korunk égető kérdéseivel és az azokra adandó válasszal: Veszély elsősorban az idegenség, amikor elidegenedünk még a valóságtól is, nem látjuk helyesen sem a bennünket körülvevő világot, sem magunkat. Másrészt jelen van a szeretetlenség, pedig ez lenne a keresztyének ismertetőjele Krisztus szerint: „Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást” (János 13,35).

Komoly gond az, hogy elbizonytalanodtunk küldetésünkben, mindent /is/ csinálunk, csak éppen azt nem, amit Krisztus bízott ránk. Végül jellemző, hogy bizalmat-

lanok vagyunk egymás iránt, félünk nyitni, közösségbe lépni másokkal, noha az erőforrásunkká lehetne. Nagy szükség lenne szolidaritássá válni egymás iránt: meghallgatni, szeretni, elfogadni. Bár mindenki úgy érezné gyülekezeteinkben, hogy szükség van életére, szolgálatára, imádságaira!

Előadónk így foglalta össze álláspontját. Feladatunk: – láthatóvá kell válni a társadalom számára; – látni a társadalmat; – látatni (képviselni) a társadalom előtt Istent!

Az előadást követően az alábbi kérdésekről beszélgettünk kisebb csoportokban: – Milyennek látja/láthatja az egyházat a ma embere, aki azt mondja: „hitem van, de egyházam nincs”? – Milyen az a társadalom, amiben élünk? Ez az ismeret alapja az abban végzett szolgálatunknak? – Figyelembe vesszük annak jellemzőit, folyamatait? – Végül: hogyan lehetne hitelesen felmutatni Krisztust ma, 2021-ben, itt Magyarországon? A 12 részesre tervezett előadás sorozat, – ha Isten is úgy akarja – január 15-én folytatódik. Hordozzuk ezeket az alkalmakat imádságban!

Nagy György lp.
Mátészalka Kertváros

KÁLVIN ÚJÉVKOR A HITÜK MIATT ÜLDÖZÖTTEKRE GONDOLT – ÉS MI?

„Azokra az emberekre gondolok ilyenkor, akiket hitük miatt megvándolnak, fenyegetnek, üldöznek, vagy kivégeznek. Naponta fellobbannak a máglyák lángnyelvei, s ez a humanizmus korában. Amint Luther atya is írta: 'Az ős ellenség most is üldöz még'. Ezért van ezeknek az embereknek szükségük arra, hogy támaszt találjanak nálunk és kitartsanak”. (Idézet Wendelin Rihelhez, strassburgi nyomdászhoz, Kálvin római levél-kommentárja kiadójához írt levélből.)

ÉS MI? November 7-én világméretű imádkozás volt a 340 millió üldözött keresztyénért. Ki hallott róla, ki vett részt ezen? A világméretű imaközösség a digitális eszközök kínálta online térben valósult meg. Mert erre is használható az internetes világháló. Vannak keresztyén világszervezetek, melyek feladatuknak tekintik az üldözött keresztyének sorsának modern médiaeszközökkel történő követését. Támogató akciókat szerveznek, az üldözött keresztyén családokra és személyekre figyelnek. Milliók vasárnapi imaakcióban emelték fel

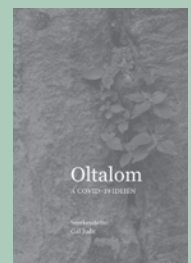
szavukat a megpróbáltakért, otthonaikból elhajszolt vagy bebörtönzött hittestvéreikért. A szervezők közt volt az *Open Doors*, a *The Voice of the Martyrs (Mártírok Hangja)*, az *Evangéliumi Világ Alliansz*. „Munkatársaimmal itt a The Voice of the Martyrs-nél gyakran elmegyünk üldözött keresztyénekhez. Megkérdezzük őket: Hogyan tudunk segíteni? Hogyan segíthetnek a keresztyének olyan helyekről, ahol szabadon gyakorolhatják hitüket? Az első dolog, amit mondanak: „Imádkozzatok értünk!”. Karácsonykor még inkább szívünknek szegeződik milliók kérése: *Imádkozzatok értünk*. Van, amikor a cselekvés egyetlen lehetősége az imádság. Élünk vele a szent ünnepen akár többször is!

(drbl)

OLTALOM a COVID-19 IDEJÉN

Szeretettel ajánljuk „Oltalom a Covid-19 idején” című kiadványt, amit a kórház lelkészeink írtak *Gál Judit* lp. szerkesztésében. A Tiszántúli Egyházkerület gondozásában került első kiadásra. A Covid-19 folytán megrázó, szomorú esetek naponta előfordulnak gyülekezeteinkben, munkahelyeinken, családjainkban. Ebből a kis könyvecskéből eligazítást, vezetést, vigasztalást kapunk a járványt illetően mind testi, mind lelki vonatkozásban. Ilyen címetek találunk: Egyéni tapasztalatok betegként, családtagként, segítőként. Lelkipásztoraink a Zsoltár szavaival vigasztalnak „Isten a mi oltalmunk és erősségünk, mindig biztos segítség a nyomorúságban” (Zsoltár 46,2) 300 Ft/pld.

„A tudatos felelősségvállalás az, ami az embert emberré teszi.”

PRESBITEREK KONFERENCIÁZTAK SZÉKELYUDVARHELYEN

2021. szeptember 25-én a Székelyudvarhelyi II. Református Egyházközség (Szombatfalvi) templomában tartotta konferenciáját az Erdélyi Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége. A már másfél éve tervezett – a világjárvány miatt ellehetetlenedett – találkozózn 70 presbiterszövetségi elnökségi tag jelent meg az Erdélyi Egyházkerületből, illetve vendégként Magyarországról, Királyhágó-mellékről és Kárpátaljáról.

„...Fáradozások nem hiábavaló az Úrban” (1Kor 15,58)

A találkozó áhitattal kezdődött, amelyet *Pitő Zsolt*, a Székelyudvarhelyi I. Református Egyházközség lelkipásztora tartott az 1Korinthus 15,58 alapján. A prédikáció a testvéri szeretet képét vetítette közösségünk elé, feleletet keresve arra, hogy hol a helye a presbitereknek és a többi egyházi vezetőnek a jelenlegi járványügyi helyzetben. Nincsenek átmeneti idők, csak kihasználatlan lehetőségek! Legyetek eltökéltek! Legyetek rendíthetetlenek! Isten országában nincsen átmeneti idő! – hangzott el biztatóként. *Bíró János* helybéli presbiter, a Székelyudvarhelyi Református Egyházkerület Presbiter Szövetségének elnöke köszöntötte a megjelenteket, majd *Kántor Csaba* parajdi lelkipásztor, esperes, az egyházkerület püspök-helyettese üdvözletet hangzott el, a Zsidókhoz írt levél 10,23 alapján. *Ősz Sándor* székelyudvarhelyi egyházkerületi főgondnok köszöntése után *Pályi József*, az Erdélyi Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének elnöke a Róma 10,9–10 verseivel üdvözölte a konferencián résztvevőket, majd köszöntötte a magyarországi, kárpátaljai és királyhágó-melléki vendégeket és a Magyar Református Presbiteri Szövetség Elnöksége nevében *dr. Tóth János* elnökségi tag, a Missziói és Presbiterképzési Bizottság elnöke levelét olvasta fel. Ezt követően a Kárpátaljai Presbiteri Szövetség elnöke, *Gyurkó Miklós*, majd a Királyhágó-melléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének elnöke, *Tóth András* köszöntése hangzott el. Előbbi kitartásra biztatta a jelenlévőket, mert – amint mondta – nekik is biztatásra van szükségük ahhoz, hogy kitartsanak, és a szolgálatot vállalják. Utóbbi az 1Timóteus 3,13 versével köszöntött.

A vezetés mint szolgálat, hatalom, felelősség és kegyelem

A köszöntéseket követően *Bereczki-Orbán Zsolt* házigazda lelkipásztor vetített képek előadása hangzott el *A Biblia négy vezetési alapelve* címszó alatt, amely *Volker Kessler*

német teológus hasonló című könyvét használta fel alapul. A bevezetőben az előadó arra a kérdésre kereste a választ, hogy „**Ki is a vezető?**” Elsősorban az, akit mások követnek, de a keresztyén vezető vezetőként is Krisztust követi. Az ilyen jellegű vezetés két irányú: szolgálja Istent és szolgálja embertársait. Csak az tud jól vezetni, aki szereti is azokat, akik elé vezetőként szegődött – alapította meg az előadó. A továbbiakban az előadás négy fő részre és ezeken belül alfejezetekre tagolódott.

I. A vezetés mint **szolgálat**: Ahhoz, hogy valaki vezetővé váljon, elsősorban vágyat kell éreznie az ilyen jellegű szolgálat iránt, és ha már azzá vált, egy adott helyzetben mindig el tud képzelni egy jobb helyzetet és kész is arra, hogy azt a jobbat megvalósítsa. A vezetésnek több jellemzője van, vagy lehet: A jó vezető szolgálatnak tekinti a vezetését; Elfogadja az embereket; Segíti munkatársait abban, hogy önállóvá válhassanak; Az emberek önként követik; Nyitottan fogadja az építő jellegű, jóindulattal megfogalmazott kritikát; Figyelmesen hallgat... és talán a legfontosabb: Képes „ön-magát is vezetni”.

II. Vezetés és **hatalom**: Mi is a hatalom? – tevődik fel a kérdés. „A hatalom az akarat érvényesülésének a lehetősége. Hatalom nélkül nem lehet vezetni.” A Szentírásban több helyen találunk példát arra, amely kifejezi azt, hogy a vezetéshez hatalomra van szükség (Pl. Lk 4,36, Lk 9,1). A hatalom eszköz, sosem lehet végcél. A továbbiakban a hatalom alapjait négy csoportba tagolta az előadó: A legitim hatalomhoz hivatali tekintélyre van szükség; A kényszerítésen alapuló hatalom alapfeltételei a büntetés és a jutalmazás; Az információs hatalom az információ ellenőrzésén és szakértelmen alapul; A referens hatalom pedig kapcsolatrendszer és karizmát követel. Ugyanakkor egy etikai vezérfonal is felmerül, amely szerint a hatalom Isten ajándéka és a vezető használja eszközként a hatalmát azért, hogy jót tegyen és legyen nyitott a jóindulattal megfogalmazott bírálatra.

III. Vezetés és **felelősség**: Nincs hatalom felelősség nélkül! A szolgálatot és a hatalmat a felelősség köti össze. „A tudatos felelősségvállalás az, ami az embert emberré teszi” – fogalmazta meg az előadó. A vezető felelős Istennek és a megbízóinak.

IV. Vezetés **kegyelemből és kegyelemmel**: „A felelősség vállalása és a kegyelem megtapasztalása ugyanannak az éremnek a két oldala” – állítja *Volker Kessler*. A keresztyén vezető kegyelemből él és továbbítja a kegyelmet. Fontos megbocsátani a vétkesnek, de szembesíteni kell vétkeinek következményeivel a közösség védelmében.

Összefoglaló gondolat:

„**Legyünk bátrak vezetni!**”

Az előadás után a hallgatóság öt kiscsoportra oszlott, és megpróbálta értékelni az elhangzottakat. Ezt követően a választott csoportvezetők összefoglalták a megfogalmazódott gondolatokat. Ebéd után a helyi lelkész a templom történetét vázolta, beleillesztve azt a város református történetébe, majd *dr. Nagy Éva*, a Brassói Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének elnöke és a bukaresti Vallásügyi Államtitkárság tanácsosa pályázati lehetőségeket ismertett és örömmel újságolta, hogy részt vett Kolozsváron az evangélikus-lutheránus templom és püspökségi épület felújítási munkálatait záró hálaadó ünnepségen, amelynek üzenete sokatmondó. Mint kifejtette: fontos az, hogy felújítsuk egyházi épületeinket, de még fontosabb az, hogy ezek az épületek meg is teljenek élettel, hívkekkel.

„**Föld, föld, föld! Halld meg az Úr szavát!**”
(Jer 22,29)

A konferencián elhangzottak összegzőképpen *D. Szabó Dániel*, a Magyar Református Presbiteri Szövetség nemzetközi tanácsadója, tiszteletbeli elnöke osztotta meg gondolatait a hallgatósággal. A szívét-lelket megérintő – bibliai Igékkel és nagy magyar költőinktől vett versidézetekkel fűszerezett – záró előadás gondolatai beleégtek a hallgatóság lelkébe. Az eseményt *dr. Bekő István*, a Székelyudvarhelyi III. Református Egyházközség lelkipásztorának Lukács 17, 5–6. versei alapján megtartott áhítata zárta.

Összeállította:
Nemes Gyula

TEÁSCSÉSZE ÉS APRÓSÜTEMÉNY

Az ötvenes években, melynek én a legelején születtem, szóba sem jöhetett az iskolai hitoktatás, még ezt a szót is szerette volna törölni az akkori rendszer az emberek emlékezetéből. ez akkor abszolút értelemben fogalom volt. Hivatalosan ugyan nem tiltották, de a városrész párttitkára, aki akkoriban egy-egy település legfőbb hadura volt, hatalma nagyobb volt a pallós-joggal is rendelkező megyei ispánnál, nos a párttitkár mindenkit üldöztetett, akiről tudta, hogy hitben él.

Szüleim azonban, akik igen jó baráti kapcsolatban voltak *Hézszer Zoltán* tiszteletes úrral, a Pestújhelyi Református Egyházközség lelkészével és családjával, nem elégedtek meg azzal, hogy mi gyermekek „csak” a vasárnapi iskolába járjunk, s mert gyakori vendégek voltak szüleim s mi gyermekek a parókián, a tiszteletes úr kezdett minket gyermekeket hitoktatni otthonában. Rövidesen egyre több gyermek jött ezen alkalmakra, s így megkezdte történetét a parókiás hitoktatás.

A gyermekek előtt teáscsésze volt, s az asztalon sütemény, melyhez a hittanóra alatt hozzányúlni nem volt szabad. Az óra végére pedig megérkezett a készenlétben tartott forró és finom tea, és fogyasztható volt már a sütemény is. Így, ezzel a kis közjátékkal, egyben önuralmat is tanultunk.

S hogy mi volt e játék oka és célja?

Hittanórát tartani nem lehetett, de azt senki sem tilthatta meg *Hézszer Zoltán* nagytiszteletes úrnak, hogy gyermekeket vendégeljen meg. Ha tehát jött az ÁVÓ, a Jóisten bocsássa meg bűneiket, nem tudták mit cselekszenek, tehát amikor megérkezett a nem várt személy, az Államvédelmi Osztály embere, a gyermekek előtt forró tea volt, és majszolták süteményeiket.

Nem sok idő telt el, s az ÁVÓ-s, miután már többször is dolgavégezetlenül és bosszúsán hagyta el a parókiát, megjelent szüleimnél is. Ahogyan Édesanyám mesélte később nekünk, az ÁVÓ-s nagy fölényvel érkezett otthonunkba, oly időben, mikor tudta, hogy csak Édesanyám van otthon, s azt gondolta, vele egymagával könnyen elbánik.

Elhadarta a bemutatkozást, a köszönést, s máris támadott:

– Tudom, hogy a gyermekei hittanra járnak a református parókiára. Ez tiltott cselekmény, melyért akár kitelepítés is járhat. Ezt a súlyos büntetést csak azzal kerülhetik el, ha mindent bevall, s többet a gyermekek nem járnak hittanra.

Semmit sem vallott be Édesanyám, hiába győzködte az ÁVÓ-s. Kitartott amellett, hogy ily szegénységben ekkora család oly ritkán lát süteményt, hogyan tilthatná hát el akkor a tiszteletes úr kedves invitálásától gyermekeit. Ekkora nagy gonoszságot nem művelhet.

Mikor az ÁVÓ-s türelme elfogyott, ráripakodott Édesanyámra:

– Ha most azonnal be nem vall mindent, rögtön elvittem!

Mire Édesanyám nagy nyugalommal csupán ennyit válaszolt:

– Mivel bevallanom nincs mit, bünt el nem követtem, ha mennem kell, megyek magával. Csak azután gondoskodjon a gyermekeimről, ne hagyja őket éhen pusztulni, mert az a maga lelkén száradna!

Az ÁVÓ-s már ordított:

– Mondja asszonyom, maga nem fél semmitől?

– Nincs mitől félnem, – volt a válasz – az én Istenemet nem tudják legyőzni.

Egyetlen ajtóüveg bánta csupán a történetet, több bántódásunk nem esett. Csupán annyi baj történt még, hogy az ajtóüveg lassabban repült, mint ahogy az ÁVÓ-s távozott, ajtónkat nagy mérgesen becsapván, így azután az ő háta helyett a terasz kövezetén landolt.

Mi jártunk továbbra is a parókiás hittanra, s az ÁVÓ-s többet nem zaklatott sem a hittanórán, sem otthonunkban.

Azok a bibliai történetek, amelyeket ott, a parókián *Hézszer Zoltán* tiszteletes úr mesélt nekünk, elkísérnek egész életemben. Sokszor előfordul, hogy egy-egy élethelyzetemben e történetekhez térek vissza, innen kapom az útbaigazítást.

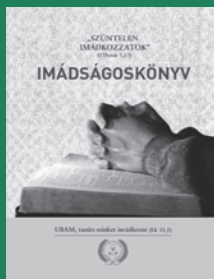
Mindez a Pestújhelyi Református Gyülekezet parókiáján, és a Pestújhelyi Körvasút sori lakásunkon történt. 10 éves voltam, mikor innen Pécelre költöztünk. De mikor 22 éves lettem, s megtaláltam szeretett asszonyomat, ebben a kis pestújhelyi templomban kértük a Jóisten áldását életünkre annak a lelkésznek a közreműködésével, ki szüleimen kívül elindította Krisztushoz vezető utamat. Azután újabb 22 év telt el, s pontosan ugyanazon a napon és ugyanazon órában, s hitem szerint ugyanazon percben is, mikor Teremtő Atyánk előtt kimondtuk a boldogító igent, világra jött a negyedik fiunk.

Így indult életem, a legnagyobb szegénységben, s mégis nagyon boldogan, mert hitben és szeretetben éltünk.

Dr. Hardy F. Gábor

Könyvajánló

Szeretettel tudatjuk, hogy van még a lelképásztoraink által írt **IMÁDSÁGSKÖNYV**-ből. Elsősorban időseknek, idősoththonokba, ill. különböző élethelyzetekhez ajánljuk. 63 gyönyörű imádságot tartalmaz, amelyeket lelképásztoraink írtak az egyházi évhez igazodva. Karácsonyi csomagokba helyezve nagy örömet szerez. **20 pld./csomag, 300 Ft/pld.**

Dr. Steinbach József dunántúli püspök úr **ÉNEKEK ÉNEKE** igemagyarázatát jegyes-oktatáshoz, családi bibliaórához, ifjú lányoknak és fiúknak ajánljuk szeretettel. Kiváló karácsonyi ajándék fiatal pároknak is.

20 pld./csomag, 150 Ft/pld.

Kiadványaink megrendelhetők **Szabó Tünde** testvérünknel:
e-mailben: mrpsz.ugyvitel@gmail.com, vagy telefonon: **06-30-74-77-177**

DR. BÉKEFY-RÖHRIG KLAUDIA

PÁL APOSTOL NYOMÁBAN – BIBLIÁVAL A KÉZBEN (XVII.) ÁTMENETI BÚCSÚZÁS: VISSZATÉREK DEO VOLENTE

Pál második missziói útja vége felé jár, amint az Ap-Csel 18,12-22-ben erről olvashatunk. Még Korinthusban van, ahol mintegy 18 hónapot töltött el az 50-es év végétől 52 tavaszáig. A búcsú Korinthusból sem volt egyszerű és zökkenőmentes. A helyi zsinagógai közösség tagjai Akhája helytartója, Gallió elé citálták az apostolt, megvádolva: arra csábítja az embereket, hogy törvényellenes módon tiszteljék Istent (13.v.). E megdöbbentő vádat az Ige így vezeti fel: „egy akarrattal” támadtak rá. Görögben „egyhangúlag, egyöntetűen” a szó jelentése, a latin fordításban „egy lélekkel” szerepel. A vallási túlbuzgóság és a fanatikus hitvédelem jellemzője e szó. Lehet egyhangúlag, egy lélekkel is rosszat tenni. Elgondolkodtat az Ige figyelmeztetése: az „istenes” túlbuzgóságból is lehet elkövetni súlyos dolgokat.

Nem csak az egyháztörténet számos részérdekből elkövetett tisztátalansága jelzi ezt, hanem olykor gyülekezeteinkben vagy keresztyén családokban is felüti fejét az ilyen kétes egyhangúság, egyöntetűség. Hogy milyen torzuláshoz vezethet, jól mutatja ez a fordulat a 13. versben: a vád Pál ellen az, hogy törvényellenes módon csábítja az embereket Isten tiszteletére. De: lehet egyáltalán törvényellenesen tisztelni Istent?! Az igazi istentisztelet nem az evangélium szerinti élet szabadságában valósul meg? Törvény vagy evangélium? Az igaz ember hitből él, igazul meg, nem a törvény cselekedeteiből. Még jó, hogy Gallióban a rómaiak és a zsidók, meg a keresztyének fölött is szuverénül rendelkező Isten olyan helytartót tett oda Akhájába Pál odaérkezésére, aki korábban is szokatlan józansággal és pártatlansággal tekintette a belső hitvitákat.

Gallió Senecának, a sztoikus filozófusnak volt barátja apja révén. Lejegyezték róla, kellemes és barátságos ember volt, nagy műveltségű. Ha Pál életének ebben a szakaszában nem ő lett volna az ítélő tribün ura, lehet, ez a jelenet sokkal tragikusabban végződött volna. Milyen jó, hogy Urunk az övéi számára előrelátásával és gondviselésével úgy rendelkezik ma is, hogy sem emberek, sem törvényeskedés, sem az események vallási előítéletekkel vagy túlbuzgóság miatt csoportérdekből történő manipulálása („egyöntetűség”) nem okozhat az elviselhetőnél nagyobb megrázkódtatást.

Gallió prokonzul távollágtartása nem érdektelenség volt, hanem józanság. Isten olykor a világ fiait is felhasználja ügye javára! A belső ügyet, a tanbeli értelmezéseket, a nevekkel, a vallási vagy családi presztízzsel összefüggő nézeteltéréseket intézzék el a maguk körében a vádaskodók. Milyen különös jelenet lehetett ez! Miután a helytartó kiutasította a törvényszék elé a vádaskodókat, azok már nem Pállal foglalkoztak, hanem egymásnak estek, és a zsinagógai előljárót, Szószthenészt kezdték el ütlelni. A kétes ügyek sajátos logikája szerint „aki másnak vermet ás, maga esik bele”.

E különös korinthusi végjáték után és ellenére Pál szépen és testvéri módon kívánt eltávozni a városból. Maradt még néhány napig (18. v.). Majd elbúcsúzott tőlük és elhajózott. Ismerte a

mondást: navigare necesse est. Búcsút venni, dráma nélkül, s elhajózni, reménységgel, mint akinek mindennél fontosabb célja van: a megfeszített és feltámadott Úr Jézusról tenni bizonyosságot mindenütt. Akinek a Jézusban kapott új élet megóvása a drámai és a korinthusi hiábavalóságoktól is a célja, az nem bonyolódik felesleges „ügyletekbe”, hanem célegyenesen igyekszik előre. Mint akinek üdvösség-ügyei vannak! Mennyi fölösleges lelki feszültségtől és energiapazarlástól tudnánk önmagunkat és egymást megkímélni, családban, gyülekezetben, presbitériumban, a köz dolgaiban, ha működne bennünk a páli életnavigálás alaptörvénye: Krisztusért, hitünkért betartani a helyes arányokat. Az egy szükséges dolog tudatában elengedni minden sokadrendű hiábavalóságot!

Pál Priszcillával és Akvilával elhajózott Efézusba, „Ázsia gyöngyszemébe”. De előtte Kenkhreában megállt és megnyíratta fejét (18.v.) E szokatlan hajnyírás motívuma több minden lehetett. Ókori szokás szerint a haj lenyírása a hálaadás és a veszedelemből történő szabadítás látható jele volt. Ismerhette ezt Pál is. De biztosan nem ez motiválta őt. Hanem megint A CÉL. Nemsokára Jeruzsálembe érkezik. Bizonyára külsőleg is méltóvá szeretett volna válni a szent városba érkezéshez, az

ottani testvéri közösséghez. Az Ószövetség nazírfogadalma (4Móz 6,5) indíthatta erre. És persze benne volt ebben a hála az Úr mindvégig megtapasztalt szabadító, életmentő kegyelméért, hogy egyetlen hajszál sem esett le fejeéről az Ő tudta nélkül. Útközben, Efézusban szokása szerint bement a zsinagógába és disputált, dialógust folytatott az ottani zsidókkal (19.v.). Érdeemes figyelni e szavakra. A disputálás, a dialógus nem egyirányú beszéd, még csak nem is prédikáció, hanem párbeszéd. Érvelés, a másik kérdéseinek, ellenvetéseinek, kételeyeinek a meghallgatása, s az arra válaszolás. Személyes komolyan vétele a másiknak. Hány beszédünkben hiányzik a másik meghallgatása, komolyan vétele! S csodálkozunk, hogy lepereg róluk a szavunk, falra hányt borsó a beszédünk? Próbáljunk arra figyelni, amit a másik mond, ne csak arra, amit mi akarunk mondani!

Ebben az igeszakaszban kétszer is előfordul a búcsút mondani, venni szó. (18., 21.v.) Az efézusi formula különösen is szép és mélyen igaz, mert Istenünk gondviselésére hagyatkozó remény és engedelmség hallható ki belőle. „Visszatérek hozzátok, ha Isten úgy akarja”. Minden, de minden Isten atyai kezéből jön: az elmenetel, az átmeneti és a végső. Meg a visszatérés reménysége és lehetősége. Deo volente. Legyen karácsony ünnepünk is visszatérés Szabadító Urunkhoz. 2022-re irányuló újévi előretételezésünket is az engedelmség és a remény határozza meg: Deo volente. Ha Isten akarja. Mert „mind jó amit Isten téstzen, Szent az ő akaratja./Ő énvélem is úgy tégyen, Mint kedve néki tartja./Ő az Isten, Ki ínségben Az övít megtartja. Hát légyen, mint akarja” (Dics 272,1).

VÁCI GÁBOR

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL

SZEPTEMBER

- 13-án készítette elő előző lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.
- 14-én, Budapesten tartotta ülését Szövetségünk Gazdasági Bizottsága és Felügyelő Bizottsága. Ugyanezen a napon volt első, személyes részvétellel tartott ülése Szövetségünk Missziói és Presbiterképzési Bizottságának.
- 24-25-én, Balatonszárszón tartotta ülését a MRE Zsinata, melyen Szövetségünket Bor Imre elnök képviselte.
- 25-én, Székelyudvarhelyen tartotta konferenciáját az Erdélyi Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége. Anyaországi szervezetünket D. Szabó Dániel nemzetközi tanácsadó és Váci Gábor titkár képviselte. Ugyanezen a napon volt a Tiszánineni Református Egyházkerület Presbiteri Konferenciája, a Nőszövetséggel közös szervezésben. Ugyanezen a napon tartotta kisköri konferenciáját Szövetségünk Baranyai Egyházmegeyei Területi Szervezete, a Vejtí-Zalátai Társegyházközségben.

OKTÓBER

- 2-án, a Nagyléai Református Egyházközségben tartotta presbiterképző alkalmát Szövetségünk Debreceni Egyházmegeyei Területi Szervezete. Ugyanezen a napon tartotta csendesnapját Szövetségünk Budapest-Északi és Budapest-Déli Egyházmegeyei Területi Szervezete, a Budapest-Nagytéren Református Egyházközség templomában, „Mind jó, amit Isten téstzen” címmel, Kovács-Hajdu Albert lelkipásztor szolgálatával.
- 14-én online értekezletet tartott Szövetségünk három fős elnöksége.
- 16-án, a Debreceni Református Egyházmegeye Esperesi Hivatala Dísztermében tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk Debreceni Egyházmegeyei Területi Szervezete.

- 23-án, a Pécs-Belvárosi Egyházközségben tartotta csendesnapját Szövetségünk Baranyai Egyházmegeyei Területi Szervezete.

NOVEMBER

- 6-án, Dunaszentgyörgyön tartotta presbiteri konferenciáját a Tolnai Református Egyházmegeye, Balog Zoltán püspök szolgálatával.
- 7-én, Szadán tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk Északpesti Egyházmegeyei Területi Szervezete.
- 8-án, Révkomáromban megbeszélést tartottak Szövetségünk képviselői dr. Viczián Miklós alelnök, Váci Gábor titkár, valamint a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház képviseletében Porubán Ferenc főgondnok és Kiss Pál presbiteri főjegyző.
- 13-án, Mátészalkán tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk Szatmári Egyházmegeyei Területi Szervezete.
- 15-én készítette elő jelen lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

A szerkesztő bizottság következő ülésének időpontja: **2022. január 10.** (hétfő).

Megjelentetésre szánt írásaitok január 3-ig kérjük megküldeni Szövetségünk elérhetőségeire: szerkesztoseg@presbiter.hu vagy **2200 Monor, Iglói utca 15.** címre.

A Szerkesztő Bizottság jövő évi üléseinek tervezett időpontjai:

- 2022. január 10.
- 2022. március 7.
- 2022. április 25.
- 2022. július 18.
- 2022. szeptember 12.
- 2022. november 14.

Megjelentetésre szánt írásaitok legkésőbb **1 héttel az ülések időpontja előtt** kérjük megküldeni Szövetségünk elérhetőségeire.

FONTOS VÁLTOZÁS 2022. ÉVRE

Szövetségünk Elnökségének november 18-i döntése alapján a 2022. évi tagsági díj összege változatlanul 2.000 Ft lesz.

A PRESBITER éves belföldi előfizetési díja 3.600 Ft-ra módosul.

A külföldi példányok előfizetési díjai: Európa országaiba: 8.000 Ft, egyéb, Európán kívüli országokba: 10.000 Ft. Kérjük szépen Testvérünket az esetlegesen hátralékban lévő összegek utólagos befizetésére. Köszönjük! Az elnökség

Az oldalak tetején található verssorok a 2021-ben Budapesten, a Kálvin Kiadónál megjelent új református énekeskönyv (RÉ21) Advent és Karácsony szakaszából valók.

TARTALOM

Dr. Viczián Miklós: Noé, Dániel és Jób igazsága: Jézus.....	2
Dr. Békefy Lajos: Karácsonyi kontrasztok.....	3
Apostagi Zoltán: Aprópó.....	4
Knolné Tüski Gabriella: Az én karácsonyom?.....	4
Dr. Györi István: A karácsony szó eredete.....	5
Dr. Erdélyi Judit: Isten dicsősége az orvos szemével – 4. rész.....	6
Margit István: Az Őrség panasza.....	7
Fráter Erzsébet: A Biblia életei (V.) HAL.....	8
MAI PRESBITEREK: Csonthó Csaba – Válasz az elhívásra.....	9
VISSZATEKINTÉS 2021-RE – KARÁCSONYI ÖRÖM – ELŐRETEKINTÉS 2022-RE.....	10
Presbiter Szövetségi vezetők vallomásai.....	11
Farkas Márta: Lemeztelenített lelkek filmjei.....	12
Dr. Nagy Mihály: Evangélium 21.....	13
Dr. Hardy F. Gábor: Szép rend, a Magyarországi Református Egyház alkotmányáról és a kormányzásáról V.....	14
D. Szabó Dániel: A koreai keresztyénség a történelem viharaiában, a szolgálat útján (I.).....	15
Dr. Tóth János: „Közös ég – Közösség”.....	16
Cseri Kálmán: Kegyelem néktek könyvajánló.....	17
Varga István: A 100 éves Dunakeszi Református Egyházközség életéből.....	17
A Presbiter könyvespolcára.....	17
Nagy György: Szatmár – Milyen kihívásokkal kell szembenéznünk?.....	18
Dr. Békefy Lajos: Kálvin újévkora a hitük miatt üldözöttekre gondolt – és mi?.....	18
Nemes Gyula: Presbiterek konferenciáztak Székelyudvarhelyen.....	19
Dr. Hardy F. Gábor: Teáscsésze és Aprósütemény.....	20
Dr. Békefy-Röhrig Klaudia: Pál apostol nyomában – Bibliával a kézben (XVII.).....	21
Váci Gábor: Szövetségünk életéből.....	22
MRPSZ: Könyvjelző ajánló.....	23
A Zsinat Elnökségi Tanácsának HATÁROZATA.....	23
Dr. Nagy Éva: Ma úgy kén, hogy egymást öleljék Szívükre mind az emberek.....	24

PRESBITER

A Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszak kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztő bizottság tagjai: Apostagi Zoltán, dr. Kelemené Farkas Márta, dr. Kis Domokos Dániel, Margit István, D. Szabó Dániel, dr. Szabó Zsolt, dr. Szilágyi Sándor, Váci Gábor, dr. Viczián Miklós.

Felelős szerkesztő és laptervező: dr. Békefy Lajos Ph.D.

Felelős kiadó: Bor Imre, elnök. Tördelés: Kerti Tibor.

Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség irodája. Tel.: (20) 250-1428. E-mail címünk:

szerkesztoseg@presbiter.hu. A lap e-mailben, postai levélben, vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 3000 Ft, Európa országaiba 5000 Ft, a tengeren túlra 6000 Ft. Az előfizetési díj csekken vagy átutalással fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest. Lapunk fenntartását szolgáló adományaitok is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében! Készítette a Rózsá Nyomda Kft.

Felelős vezető: a Kft. ügyvezető igazgatója. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

ISSN 2061-4632 (nyomtatott),

ISSN 2061-4640 (online)

Szövetségünk honlapjának címe:

www.presbiteriszovetség.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztő bizottság véleményével!

Egy példány ára: 500 Ft vagy 2 euro

KÖNYVJELZŐ AJÁNLÓ

(a református kegyességről 7 pontban)

A könyvjelzők általában azt a célt szolgálják, hogy olvasás közben – ha szünetet kell tartani – tudjuk, hol hagyjuk abba, és honnan kell folytatni. A református kegyesség könyvjelzői abban segítenek, hogy a Krisztust követni vágyó ember a hit útjára lépve és azon haladva – egy-egy percre megállva és elcsendesedve –, egy könyvjelzőt elolvasva, megújulhasson és erőt merítve mehessen tovább. *Önvizsgálatot, s ha kell bűnbánatot tartson, s ha szükséges, irányt módosítva folytathassa útját.*

Hisszük és valljuk, hogy Isten kegyelméből lehetünk református keresztények, de fontosnak tartjuk azt is, hogy tájékozottak legyünk azokban a kegyességi életgyakorlatokban, melyek a református tradíciók, az önazonosság részei. Ezeknek az életgyakorlatoknak az elméleti forrása a Szentírás, Jézus tanításai és Hitvallásaink, melyek megalapozzák, és segítik a keresztyén életúton való tájékozódást önmagunk helyzetéről, közösségünkhöz, környezetünkhöz való viszonyunkról. Biztonságossá teszi „közlekedésünket”, békességgel, belső örömmel ajándékoznak meg.

A református kegyesség könyvjelzői lehetnek Bibliánk állandó tartozékai, de bármilyen értékhordozó írásmű lapjai között is szolgálhatják a kitűzött célt. Missziói küldetésüket pedig akkor töltik be igazán, ha személyes ajándékként kerülnek átadásra. *Kedves ajándék karácsonyra is.*

Olyanok is részesüljenek belőlük, akik még keresők, de szeretnék megismerni mit jelent és hogyan lehet Isten gyermekeként élni a hétköznapokban. Élünk ezzel a lehetőséggel!

Azzal a reménységgel fogalmaztuk meg: **a személyes hit, a napi csendesség, az imádság, a vasárnap megszentelése, a bizonyágtétel, a sáfárság, a misszió és a diakónia** megélési és cselekvési lehetőségeinek összefoglalóját és a hittanoktatással kapcsolatban Istentől kapott útmutatást, hogy ezeknek a folyamatok gyakorlásával épül és erősödik lelki egészségünk, gazdagodnak közösségeink és szeretett református egyházunk.

Legyenek a KÖNYVJELZŐK igazi útjelzői, segítői és erőforrásai a megajándékozottak életének!

A témában tartott előadás videója **a www.presbiterkepzes.hu honlapon** a 17. Országos Presbiteri Konferencia anyagai között elérhető (Korpos Orsolya előadása).
Megrendelhető: 9 könyvjelző/csomag 400 Ft,
mrpsz.ugyvitel@gmail.com
mobil: 06-30-74-77-177

A jelzett honlapról a 17. országos konferenciánk többi előadása is megnézhető.

UTAIDAT, URAM, ISMERTESD MEG VELEM, ÖSVÉNYEIDRE TANÍTS MEG ENGEM! /Zsolt 25,2/

MRPSZ

Magyarországi Református Egyház Zsinatának Elnöksége

1146 Budapest, Abonyi utca 21.
telefon: +36-1-460-0712
fax: +36-1-460-0715
1440 Budapest, 70 Pf.: 5
zsinat.elnokseg@reformatus.hu
www.reformatus.hu

Iktatószám: 130760 /2021.

A Zsinat Elnökségi Tanácsának HATÁROZATA

a Magyarországi Református Egyház és a Magyar Református Presbiteri Szövetség közötti együttműködésről

Az Elnökségi Tanács örömmel veszi tudomásul, hogy a Magyar Református Presbiteri Szövetség jogi státusza két év után idén tavasszal jogerősen rendeződött.

Az Elnökségi Tanács üdvözli a Magyar Református Presbiteri Szövetség megújulási programját, melynek hármasképp:

1. fiatalítás,
  2. taglétszám növelés,
  3. szorosabb együttműködés a közegyházzal
- a maga részéről támogatja.

INDOKOLÁS

A Zsinat Elnökségi Tanácsa a Magyar Református Presbiteri Szövetség háromtagú elnökségének kezdeményezésére meghallgatta tájékoztatásukat a Magyar Református Presbiteri Szövetség helyzetéről, és a fenti rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

A Zsinat Elnökségi Tanácsa nevében:

Budapest, 2021. november 10.

Molnár János
főgondnok,

a Zsinat presbiteri elnöke

Balog Zoltán
püspök,

a Zsinat lelkesíró elnöke

 Magyarországi Református Egyház

Ma úgy kén', hogy egymást öleljék Szívükre mind az emberek

Ady Endre

„Szép Tündérország támad föl szívemben/
Ilyenkor decemberben./A szeretnek csillagára nézek,/ Megszáll egy titkos, gyönyörű ígézet,/Ilyenkor decemberben.../Bizalmas szívvel járom a világot/ S amit az élet vágott./Beheggesztem a sebet a szívemben/És hiszek újra égi szeretetben,/Ilyenkor decemberben.../És valahol csak kétkedő beszédet Hallok,/ szomorúan nézek,.../

Legyünk hát jobbak s higgyünk rendületlen,/ S ne csak így decemberben.” (Juhász Gyula: Karácsony felé)

Teljes az öröm, hiszen gyermek született nekünk. Gyermekek születését a betlehemi csillag jelezte, és az angyalok vitték hírül a környéken nyájaikat legeltető pásztoroknak, hogy megszületett a Megváltó. Megvalósult a csoda, kézzelfogható közelségbe került mindaz, amire vártak és ami után vágyakoztak a világ. Kétezer éve a decemberi éjszakán erre a csodára emlékeznek a keresztény világ. Ilyenkor a családokban melegebbek lesznek a szívek, szeretetteljesebbek a szavak, türelmesebbek a gesztusok, s a kisgyermek kipurult arcú izgalma átragad a szülőkre és nagyszülőkre is. Megértőbbek, elnézőbbek leszünk tágabb környezetünkben is.

„Ma úgy kén', hogy egymást öleljék Szívükre mind az emberek. De nincs itt hála, nincs itt béke: Beteg a világ; nagy beteg.”. Ez a világ várja újra és újra az új Messiást, a Megváltót, hiszen:

„Ember ember ellen csatázik, Mi egyesítsen, nincsen eszme, Rommá dőlt a Messiás háza, Tanítása, erkölce veszve... Óh, de hogy állattá süllyedjen, Kinek lelke volt, nem lehet!... Hatalmas Ég, új Messiást küldj: Beteg a világ, nagy beteg!...” (Ady Endre: Karácsony).

Örömteli, békés KARÁCSONYT kívánok kedves Olvasóinknak!

dr. Nagy Éva alelnök – Brassói Református Egyházmegye Presbiteri Szövetsége tanácsos – Vallásügyi Államtitkárság, Bukarest

DORA RAPPARD

CSAK A KEGYELEM

Támasz nincs velem – csak a kegyelem.
Semmi más nem tart meg engem,
mint törött mankó hagy cserben,
s csak a kegyelem marad énvelem.

Mit érek magam? Mind haszontalan
amit tettem és elértem;
Megrontotta bűnöm, vétkem.
Védő nincs velem – csak a kegyelem.

Isten jósága, Jézus halála,
Szentlélek-adta új élet –
más nem adhat békességet
nékem idelenn! – Csak a kegyelem.

Boldog, ki bűnnel győztes harcra kél.
Megtisztul Jézus vérében,
győz a Bárány erejében
s zengi szüntelen: Csak a kegyelem...

Ahogy sebzetlen, észrevételen
őz rejtőzik sűrűségbe,
roskadok le Hozzád térve,
s gyógyír nincs velem – csak a kegyelem.

S bár az ősz gonosz támad, ostoroz –
kárt lelkebben hogyan tenne!
Betakar Isten kegyelme!
Csak az van velem! – Csak a kegyelem.

És ha fájdalom terhét hordozom,
ha sötét, mély völgybe érek,
ott is kísér tiszta fényed.
Más fény nincs velem. – Csak a kegyelem.

Hadd énekelem: Csak a kegyelem!
Elég életre, halálra,
elérni örök hazámba!
Elég szüntelen. Csak a kegyelem.

KRISZTUSTÓL ÁLDOTT, ÖLTALMAZOTT KARÁCSONYT MINDENKINEK!